

Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego za lata 2011 – 2012

**Opracowała:
Joanna Pluta
inspektor
w Wydziale Inżyniera Miasta**

Spis treści

1	Wprowadzenie	3
2.	Podstawa prawna	3
3.	Cel opracowania raportu i krótkie omówienie jego zawartości	3
4.	Sposób zbierania informacji	4
5.	Gospodarka odpadami	5
6.	Selektywna zbiórka odpadów	9
7.	Odpady niebezpieczne	14
7.1.	Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych	14
7.2.	Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	15
7.3.	System selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych w postaci poużytkowych baterii	16
7.4.	Materiały zawierające azbest	18
7.5.	Inne odpady zebrane w sposób selektywny podczas realizacji zadań wynikających z Programu EKOPOZYTYWNI	19
8.	Gospodarka wodno – ściekowa	19
8.1.	Zaopatrzenie w wodę	20
8.2.	Sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej	21
8.3.	Oczyszczalnia ścieków	22
8.4.	Informacja o podjętych działaniach zmierzających do ograniczenia emisji substancji szkodliwych i odorów do powietrza atmosferycznego	23
9.	Ochrona powietrza	23
9.1.	Modernizacja i budowa dróg gminnych i wewnętrznych	23
9.2.	Termomodernizacja	30
9.3.	Ograniczanie emisji substancji szkodliwych do powietrza	32
9.4.	Długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci ciepłowniczej i przyłączy	33
9.5.	Długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci gazowej i przyłączy	35
9.6.	Wyniki pomiarów stężeń SO ₂ i NO ₂	35
9.7.	Program ochrony powietrza	37
10.	Ochrona przed hałasem	37
11.	Edukacja ekologiczna	38
11.1.	Działania z zakresu edukacji ekologicznej przeprowadzone przez Wydział Inżyniera Miasta Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim	38
11.2.	Działania z zakresu edukacji ekologicznej przeprowadzone przez jednostki oświatowe	47
12.	Podsumowanie	66

1. Wprowadzenie

Program ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego, którego integralną częścią jest Plan gospodarki odpadami dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego, został przyjęty uchwałą nr XXV/252/2004 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 30 czerwca 2004 r. Program ten został zaktualizowany uchwałą nr VII/53/2011 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 23 lutego 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2012 r. poz. 181).

Zawiera on ocenę aktualnego stanu środowiska na terenie miasta określa przewidywane kierunki zmian wraz z proponowanymi działaniami krótko- i długoterminowymi zmierzającymi do poprawy stanu środowiska.

2. Podstawa prawna

Wymóg sporządzenia raportu z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego wynika z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz.150 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanym wyżej przepisem organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty z wykonania programu i przedstawia je radzie gminy.

Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie określają wymagań dotyczących formy i struktury raportu z realizacji gminnego programu ochrony środowiska.

3. Cel opracowania raportu i krótkie omówienie jego zawartości

Celem wykonania raportu jest ocena realizacji Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego przyjętego uchwałą nr XXV/252/04 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 30 czerwca 2004 roku i zaktualizowanego uchwałą nr VII/53/2011 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 23 lutego 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2012 r. poz. 181) w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku.

Raport odnosi się do następujących aspektów ochrony środowiska:

- 1) stanu gospodarki odpadami w zakresie:
 - a) rodzaju i ilości powstających odpadów,
 - b) rodzaju i ilości odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania,
 - c) selektywnej zbiórki odpadów,
 - d) funkcjonujących systemów zbierania odpadów,
 - e) rodzaju i ilości odpadów niebezpiecznych,

- 2) stanu realizacji zaplanowanych celów i działań zmierzających do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym:
 - a) działań zmierzających do zapobiegania powstawania odpadów,
 - b) działań zmierzających do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- 3) stanu gospodarki wodno-ściekowej w zakresie:
 - a) zaopatrzenia w wodę,
 - b) sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
- 4) ochrony powietrza z uwzględnieniem:
 - a) modernizacji i budowy dróg gminnych,
 - b) termomodernizacji,
 - c) ograniczania emisji substancji szkodliwych do powietrza,
 - d) długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci ciepłowniczej oraz przyłączy,
 - e) długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci gazowniczej oraz przyłączy,
- 5) ochrony przed hałasem,
- 6) edukacji ekologicznej,
- 7) poniesionych kosztów i źródeł finansowania wykonanych przedsięwzięć.

4. Sposób zbierania informacji

Przy opracowaniu raportu wykorzystano informacje z następujących źródeł:

- a) informacje będące w dyspozycji Wydziału Inżyniera Miasta, wynikające z zakresu działania tego wydziału,
- b) informacje będące w dyspozycji Wydziału Inwestycji, wynikające z zakresu działania tego wydziału,
- c) informacje uzyskane w formie sprawozdań od przedsiębiorców, którzy posiadali zezwolenia Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (wydane przed dniem 1 stycznia 2012 r.) lub wpisanych do rejestru działalności regulowanej w ww. zakresie (począwszy od dnia 1 stycznia 2012 r.),
- d) informacje uzyskane w formie sprawozdań od przedsiębiorców posiadających zezwolenia Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz transportu nieczystości ciekłych ,

- e) inwentaryzacja oraz program usuwania materiałów zawierających azbest z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego,
- f) informacje uzyskane z jednostek oświatowych podległych Prezydentowi Miasta Tomaszowa Mazowieckiego,
- g) informacje uzyskane ze Spółdzielni Mieszkaniowych: „Przodownik”, „Nasza Chata” i „Grota” oraz Tomaszowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
- h) informacje uzyskane z Zakładu Gospodarki Ciepłowniczej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.,
- i) informacje uzyskane z Zakładu Gospodarki Wodno – Kanalizacyjnej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o. .,
- j) informacje uzyskane z Mazowieckiej Spółki Gazowniczej Sp. z o.o. Rejon Dystrybucji Gazu Piotrków Trybunalski.

5. Gospodarka odpadami

Źródłami wytwarzania odpadów komunalnych w Tomaszowie Mazowieckim są gospodarstwa domowe, instytucje i zakłady przemysłowe zlokalizowane na terenie miasta. Odbieranie odpadów komunalnych w Tomaszowie Mazowieckim w latach 2011 – 2012 realizowane było przez przedsiębiorców, którzy posiadali zezwolenia Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (wydane przed dniem 1 stycznia 2012 r.) lub wpisanych do rejestru działalności regulowanej w ww. zakresie (począwszy od dnia 1 stycznia 2012 r.).

Wykaz przedsiębiorców, którzy posiadali zezwolenia Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego, według stanu na dzień 31. 12. 2011 r.

1. Firma Handlowo-Usługowa ISZAS
Ireneusz Knap
ul. Reymonta 11
97-225 Ujazd
2. PHU JUKO
Jerzy Szczukocki
ul. 1-go maja 25
97-300Piotrków Tryb.

3. VEOLIA Usługi dla Środowiska SA
Oddział w Tomaszowie Maz.
ul. Majowa 87/89
97-200 Tomaszów Maz.
4. Zakład Urządzania i Konserwacji Zieleni s.c.
ul. Tkacka 16
97-200 Tomaszów Maz.
5. REMONDIS Sp. z o.o.
ul. Zawodzie 16
02-981 Warszawa
Oddział Łódź
ul. Zbąszyńska 6
91-342 Łódź
6. EKO-REGION Sp. z o.o.
ul. Bawełniana 18
97-400 Bełchatów
7. Zakład Usług Komunalnych „HAK” Stanisław Burczyński
ul. Próchnika 25
97-300 Piotrków Tryb.
8. SITA RADOM Sp. z o.o.
ul. Witosa 76
26-600 Radom
9. Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta EKO SERWIS Sp. z o.o.
ul. Łąkoszyńska 127
99-300 Kutno

**Rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych
od właścicieli nieruchomości z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego, według stanu
na dzień 31. 12. 2012 r.**

Lp.	Nazwa firmy, oznaczenie siedziby i adres przedsiębiorcy	NIP przedsiębiorcy	REGON przedsiębiorcy	Numer rejestrowy	Data wpisu do rejestru
1.	CPO Sp. z o.o. ul. Zwolińskiego 1A/53 96-200 Rawa Mazowiecka	8351600586	101146493	WIM.7330.1.2012	16.02.2012
2.	Administracja Nieruchomościami Archidiecezji Łódzkiej ul. ks. Ignacego Skorupki 7 90-458 Łódź	7251926342	40006402	WIM.7330.2.2012	09.03.2012

Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego za lata 2011-2012

3.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o. o. w Opocznie ul. Krótka 1 26-300 Opoczno	768 000 38 62	590028079	WIM.7330.3.2012	19.06.2012
4.	Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach ul. Kosmowskiej 6 m. 94 42-224 Częstochowa,	5730250143	150628038	WIM.7330.4.2012	19.06.2012
5.	Bagieński Andrzej ul. Botaniczna 16, 97-200 Tomaszów Maz.	7731102405	590229760	WIM.7330.5.2012	22.06.2012
6.	JUKO Sp. z o.o. ul. Topolowa 1 97-300 Piotrków Tryb.	7712614021	592265429	WIM.7330.6.2012	23.07.2012
7.	Veolia Usługi dla Środowiska S.A. oddział w Tomaszowie Maz. ul. Majowa 87/89 97-200 Tomaszów Maz.	5272098636	12914009	WIM.7330.7.2012	06.09.2012
8.	EKO - REGION Sp. z o.o. ul. Bawełniana 18 97-400 Bełchatów	769-19-17-979	590765381	WIM.7330.8.2012	01.10.2012
9.	Zakład Usług Komunalnych "HAK" Stanisław Burczyński ul. Próchnika 25 97-300 Piotrków Tryb.	771-106-45-87	591778799	WIM.7330.9.2012	29.10.2012
10.	Remodis Sp. z o.o Oddział Łódź ul. Zbąszyńska 6 91-342 Łódź	728 01 32 515	11089141	WIM.7330.10.2012	31.10.2012
11.	FIRMA USŁUGOWO-HANDLOWA „ISZAS” Ireneusz Knap ul. Reymonta 11 97-225 Ujazd	7731036447	590166746	WIM.7330.11.2012	09.11.2012
12.	SITA Polska Sp. z o.o. ul. Zawodzie 5 02-981 Warszawa	526-00-29-173	10395344	WIM.7330.12.2012	04.12.2012
13.	Zakład Urządzania i Konserwacji Zieleni spółka cywilna Jerzy Zysiak, Radosław Zysiak, Izabela Święcka ul. Tkacka 16 97-200 Tomaszów Maz.	7730011238	590291776	WIM.7330.13.2012	11.12.2012
14	ALBA Ekoplus Sp. z o.o. ul. Starocementarna 2 41-300 Dąbrowa Górnicza	629-23-13-475	240131012	WIM.7330.14.2012	11.12.2012

15.	Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta Eko Serwis Sp. z o.o. ul. Łąkoszyńska 127 99-300 Kutno	775-000-05-16	610281538	WIM.7330.15.2012	11.12.2012
16.	A.S.A. Eko Polska Sp. z o.o. ul. Lecha 10 41-800 Zabrze	676-21-57-648	357190739	WIM.7330.16.2012	12.12.2012
17.	Prywatny Zakład Oczyszczania Miasta Waldemar Strach ul. Spółdzielcza 1/1 42-274 Konopiska	573-025-01-66	150 040 693	WIM.7330.17.2012	27.12.2012
18.	TRANS-TOM Tomasz Pietysz ul. Podchorążych 12 lok.22 80-298 Gdańsk Biuro Łódź: ul. Łęczycka 22A lok 39	957-005-36-30	191759662	WIM.7330.18.2012	31.12.2012

Ilość i rodzaj odpadów komunalnych usuniętych z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego w latach 2011 – 2012

Lp.	Kod opadu	Rodzaj odpadu	Ilość usuniętych odpadów /Mg/	
			w 2011 roku	w 2012 roku
1.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	10 922,310	12 021,320
Po przeprowadzeniu procesu odzysku otrzymano następujące kody i ilości odpadów				
1.	19 12 12	Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów innych niż wymienione w 19 12 11	9 018,755	8 283,830
2.	19 12 09	Minerały (np. piasek, kamienie)	1 905,557	1 390,480
3.		Odpady wielkogabarytowe	20,048	---
Razem:			10 922,310	9 674,31

**„Dziki” wysypiska usunięte z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego
w latach 2011 - 2012**

Rok	„Dziki” wysypiska		
	ilość /szt./	objętość /m ³ /	koszt brutto /zł/
2011	11	152,55	13 527,23
2012	20	44,76	4 229,82

W 2011 roku niesegregowane odpady komunalne zostały zdeponowane na Składowisku Odpadów Komunalnych „Amest Kamieńsk” Sp. z o.o. 97-360 Kamieńsk ul. Wieluńska 50, natomiast odpady o kodzie 19 12 09 w 2011 r. przekazano do CPO PRO LAS Ossowice.

W 2012 roku niesegregowane odpady komunalne zostały przekazane do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Płoszowie, natomiast odpady o kodzie 19 12 09 przekazano firmie Usługi Transportowe Henryk Wójciak Lubochnia Górki, 97 – 217 Lubochnia.

Niesegregowane odpady komunalne zebrane z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego są składowane na składowiskach, które są zlokalizowane poza terenem miasta.

6. Selektywna zbiórka odpadów

Na terenie miasta prowadzona jest od wielu lat selektywna zbiórka odpadów komunalnych. Zgodnie z umową podpisaną w dniu 2 maja 2002 r. pomiędzy Altvater Sulo Polska Sp. z o.o. (obecnie Veolia Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim) a Zarządem Miasta Tomaszowa Mazowieckiego, dotyczącą 10-letniej współpracy w zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego, zadania związane z jej realizacją wykonywała Veolia Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim.

Opis systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego w latach 2011- 2012

1. Selektywną zbiórką objęte są opakowania szklane, plastikowe i metalowe, opakowania z papieru, tektura oraz makulatura.

2. Pojemniki na odpady segregowane, obsługujące zabudowę wielorodzinną, zostały ustawione na terenie całego miasta. W latach 2011 – 2012 było około 280 sztuk pojemników, funkcjonujących w 116 tzw. „gniazdach” selektywnej zbiórki, liczących do 4 pojemników. Odbiór odpadów z „gniazd” odbywa się co 2 tygodnie.
3. Selektywną zbiórką odpadów komunalnych w systemie workowym objęci są wszyscy indywidualni odbiorcy usług, tj. około 6 500 indywidualnych gospodarstw domowych na terenie całego miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Obszar całego miasta podzielono na XIV rejonów, a wyznaczone co 8 tygodni terminy zbiórki worków pokrywają się z terminami odbioru niesegregowanych odpadów komunalnych w poszczególnych dzielnicach miasta.
Zainteresowani selektywną zbiórką systematycznie otrzymują nieodpłatnie plastikowe worki o pojemności 60 i 120 litrów.

Ilość i rodzaj odpadów komunalnych zebranych w ramach selektywnej zbiórki na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego w latach 2011 – 2012

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość odpadów /Mg/	
			w 2011 roku	w 2012 roku
1.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	104,258	141,000
2.	15 01 07	Opakowania ze szkła	258,989	285,000
3.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	34,687	94,850
Suma:			397,934	520,850

Lokalizacja „gniazd” selektywnej zbiórki odpadów na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego (według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.)

1. ul. Antoniego 57/61	8. Bohaterów 14 Brygady 19
2. ul. Bardowskiego	9. ul. Czołgistów
3. ul. Barlickiego 14	10. ul. Czarneckiego (Przedszkole nr 2)
4. ul. Benniego (Apteka)	11. ul. Dzieci Polskich 3
5. ul. Biernackiego 7, 15	12. ul. Dzieci Polskich 5
6. ul. Bohuszewiczówny	13. ul. Dzieci Polskich 7
7. Bema 31/33	14. ul. Dzieci Polskich 9

15. ul. Dzieci Polskich 15
16. ul. Dzieci Polskich (Biedronka)
17. ul. Dzieci Polskich 27
18. ul. Dzieci Polskich 29
19. ul. Dzieci Polskich 33
20. ul. Dzieci Polskich 37
21. ul. Dzieci Polskich 39
22. ul. Dzieci Polskich 41
23. ul. Dzieci Polskich 43
24. ul. Długa 82 (TIT)
25. ul. Dubois
26. ul. Dworcowa
27. ul. Farbiarska
28. ul. Gen. Hallera
29. ul. Głowackiego 44/46
30. ul. Graniczna 19
31. ul. Graniczna 27/29
32. ul. Graniczna 41/43
33. ul. Graniczna (szkoła)
34. ul. Gminna
35. ul. Hoża
36. ul. Henrykowska (oczyszczalnia ścieków)
37. ul. Jałowcowa (Gimnazjum Nr 6)
38. ul. Jana Pawła II
39. ul. Kwiatowa (Tom-Soft)
40. ul. Kwiatowa 17
41. ul. Kombatantów
42. ul. Ks. Skorupki
43. ul. O. Lange 11
44. ul. O. Lange 16
45. ul. O. Lange 28A
46. ul. O. Lange 30
47. ul. O. Lange 42 A
48. ul. O. Lange (Policja)
49. ul. O. Lange (Biedronka)
50. ul. Legionów
51. ul. Małkowskich
52. ul. Maya
53. ul. Mazowiecka (II Liceum Ogólnokształcące)
54. ul. Mazowiecka 11/13
55. ul. Mazowiecka 2 C
56. ul. Mazowiecka 5
57. ul. Mazowiecka 2
58. ul. Mazowiecka (Biedronka)
59. ul. Mielczarskiego 1
60. ul. Mielczarskiego 2
61. ul. Mościckiego (M.D.K)
62. ul. Milenijna 27/35
63. ul. Milenijna 21
64. ul. Nowowiejska (Lechia)
65. ul. Nowowiejska 20
66. ul. Nadrzeczna (III Liceum Ogólnokształcące)
67. ul. Nadrzeczna 21/31
68. ul. Nadrzeczna 32
69. ul. Niska 7
70. ul. Niska 33A
71. ul. Ostrowskiego 18
72. ul. Ostrowskiego 20
73. ul. Ostrowskiego (Zespół Szkół Nr 4)
74. ul. Ogrodowa 15/17
75. ul. Ogrodowa 12/22
76. ul. Ogrodowa (PKO)
77. ul. Partyzantów 5
78. ul. Piłsudskiego 28

79. ul. Piłsudskiego (Jednostka
Wojskowa)	110. ul. Wierzbowa (działki)
80. ul. P.C.K. 10	111. ul. Zagajnikowa 1
81. ul. Paszkowskiego	112. ul. Zagajnikowa 4
82. ul. Rodego	113. ul. Zagajnikowa 7
83. ul. Rolna	114. ul. Zgorzelicka 14/16
84. ul. Strzelecka 1	115. ul. Zamenhoffa
85. ul. Strzelecka 6	116. ul. P.O.W. 10/16 (Urząd
Miasta).
86. ul. Strzelecka 10	
87. ul. Strzelecka 13	
88. ul. Strzelecka (tor łyżwiarski)	
89. ul. Seweryna	
90. ul. Słoneczna	
91. ul. Sikorskiego 8	
92. ul. Szeroka 7	
93. ul. Szeroka 13	
94. ul. Szeroka 19	
95. ul. Szeroka 29/31	
96. ul. Smugowa 1/13	
97. ul. Stolarska (Szkoła Podstawowa
Nr 8)	
98. ul. Szarych Szeregów 3/5	
99. ul. Sterlinga	
100. ul. Strefowa (Zespół Szkół
Ponadgimnazjalnych Nr 2)	
101. ul. Smugowa 8/12	
102. ul. Smugowa 13/23	
103. ul. Topolowa 10	
104. ul. Ujezdźka (Ceramika Paradyż)	
105. ul. Wiejska 35	
106. ul. ul. Wiejska 37	
107. ul. Wróblewskiego	
108. ul. Włókiennicza (Frito Lay)	
109. ul. Witosa 100	

Zgodnie z uchwałą nr LIV/463/2006 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 29 marca 2006 roku w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 158, poz. 1269) podjęto działania zmierzające do selektywnego zbierania i przekazywania do odbioru następujących strumieni odpadów komunalnych:

1. odpady kuchenne w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej – w terminach uzgodnionych z podmiotem uprawnionym – nie rzadziej niż co dwa tygodnie,
2. odpady opakowaniowe wraz z papierem, tekturą, tekstyliami i metalami – w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej w terminach uzgodnionych z podmiotem uprawnionym – nie rzadziej niż co miesiąc,
3. odpady niebezpieczne – w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej w terminach uzgodnionych z podmiotem uprawnionym – nie rzadziej niż co dwa miesiące,
4. odpady wielkogabarytowe – w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej w cyklu kwartalnym, bądź oddawane były przez mieszkańców na bieżąco do Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON-u),
5. odpady budowlane i zielone z pielęgnacji ogrodów – na indywidualne zgłoszenie,
6. odpady nieselekcjonowane – w zabudowie jednorodzinnej w cyklu dwutygodniowym, w zabudowie wielorodzinnej dwa razy w tygodniu.

Ponadto zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą odpady komunalne, zbierane w sposób selektywny, należało gromadzić w następujący sposób:

- a) odpady kuchenne ulegające biodegradacji :
 - w zabudowie jednorodzinnej właściciel nieruchomości zobowiązany był wyposażyć ją w odrębny, przeznaczony do tego celu, pojemnik koloru brązowego i tam je składać,
 - w zabudowie wielorodzinnej najemca/właściciel lokalu składał do odrębnego pojemnika koloru brązowego, w który zarządca nieruchomości powinien ją wyposażyć,
- b) odpady opakowaniowe (łącznie) wraz z papierem, tekturą, tekstyliami i metalami oraz odpady niebezpieczne:
 - w zabudowie jednorodzinnej składane były do worków, odrębnych na opakowania i odrębnych na odpady niebezpieczne, dostarczonych przez podmiot uprawniony oraz odbieranych przez ten podmiot zgodnie z ustalonym harmonogramem,
 - w zabudowie wielorodzinnej składane były do pojemników, odrębnych na opakowania i odrębnych na odpady niebezpieczne, dostarczonych przez podmiot uprawniony oraz odbieranych przez ten podmiot zgodnie z ustalonym harmonogramem,

- mieszkańcy posiadający przeterminowane leki mogli je nieodpłatnie przekazać do Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych lub do jednej z dwunastu aptek prowadzących ich zbiórkę, a zużyte baterie do sklepów lub innych miejsc wyznaczonych, które dysponują odpowiednimi pojemnikami,
- c) odpady wielkogabarytowe nie wymagają specjalnych urządzeń do zbierania, należało wystawiać je na chodnik przed wejściem do nieruchomości lub na miejsce wyznaczone do tego celu przez zarządcę nieruchomości, z którego odbierane były przez podmiot uprawniony; mogły także być oddane do Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych,
- d) odpady budowlane i zielone były składowane w kontenerach dostarczonych przez podmiot uprawniony i w nich odbierane.

7. Odpady niebezpieczne

7.1. Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych

Zgodnie z wytycznymi „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego” od roku 2006 w mieście działał Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) dla odbiorców indywidualnych i ewentualnie dla instytucji handlowych. Działając zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j.: Dz. U. z 2012 r. poz. 391 z późn. zm.) i przepisami obowiązującymi w dziedzinie ochrony środowiska, dotyczącymi gospodarowania odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne oraz w celu ograniczenia ilości odpadów powstałych ze zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, Gmina - Miasto Tomaszów Mazowiecki zleciła w drodze przetargu organizację i prowadzenie Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych. Punkt ten zorganizowała i prowadziła firma Veolia Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim na terenie bazy firmy w Tomaszowie Mazowieckim przy ulicy Majowej 87/89, całodobowo monitorowanej i dozorowanej.

Odbiór odpadów niebezpiecznych był realizowany bezpłatnie, jeżeli odpady te zostały dowożone na miejsce przez mieszkańców własnym transportem.

Zestawienie ilości odpadów zebranych w Gminnym Punkcie Zbierania Odpadów Niebezpiecznych w latach 2011 – 2012

Kod odpadu	Rodzaj odpadów	Ilość odpadów /Mg/	
		w 2011 roku	w 2012 roku
13 01 10*	Mineralne oleje hydrauliczne niezawierające związków chlorowcoorganicznych	0,005	-
16 01 03	Zużyte opony	-	0,084
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	1,580	0,618
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,872	1,046
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	0,934	1,435
Ogółem		3,391	3,183

Na obsługę Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych wydatkowano:

- w 2011 roku - 59 040,00 zł,
- w 2012 roku - 25 796,26 zł.

7.2. Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495 z późn. zm.) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny jest odbierany przez placówki handlowe przy zakupie nowego sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych. Sklep ma bowiem obowiązek przyjąć tę samą ilość i ten sam rodzaj sprzętu, co nowo zakupiony, bez względu na markę.

Ponadto zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadzona była przez Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych oraz przez punkt przy ul. Warszawskiej 111. W drugim z wymienionych powyżej punktów 2011 roku zebrano

z terenu miasta **91, 884 Mg**, a w 2012 r. **47, 631 Mg** zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny był również zbierany podczas zbiórek organizowanych w ramach realizacji Programu EKOPOZYTYWNI. Szczegóły omówiono w punkcie 11.1. - Działania z zakresu edukacji ekologicznej przeprowadzone przez Wydział Inżyniera Miasta Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim.

7.3. System selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych w postaci użytkowych baterii

W 2011 i 2012 roku miasto kontynuowało ogólnopolską akcję zbierania zużytych baterii i akumulatorów małogabarytowych, której celem jest selektywna zbiórka zużytych baterii oraz ich unieszkodliwianie. Czynny udział w tej akcji bierze Veolia Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim, współpracując z „REBA” Organizacją Odzysku S.A.

- Działając w imieniu REBA jako *Operator Systemu Zbiórki*, Veolia ustawiła w miejscach zbiórki odpowiednie pojemniki z logo REBA i Veolia.
- Zebrane baterie są odbierane bezpłatnie po zgłoszeniu telefonicznym lub pisemnym oraz cyklicznie - co najmniej dwa razy w roku.
- Zebrane baterie są deponowane w magazynie odpadów niebezpiecznych na terenie firmy Veolia do czasu przekazania do odzysku zgromadzonej partii transportowej.
- Prowadzona jest pełna ewidencja dotycząca masy zebranych i zagospodarowanych odpadów.
- Sporządzane są kwartalne sprawozdania informujące REBA o wynikach zbiórki w poszczególnych miejscach.

Lokalizacja pojemników do zbiórki baterii na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego

– według stanu na dzień **31.12. 2012 r.**

INSTYTUCJE	
1.	Urząd Miasta; ul. P.O.W. 10/16
2.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Mościckiego 21
3.	Starostwo Powiatowe; ul. Św. Antoniego 26
4.	Urząd Gminy; ul. I. Mościckiego 4
5.	Straż Miejska ; ul. P.O.W. 10/16
6.	Dom Pomocy Społecznej ul. Jana Pawła II 37
7.	Urząd Pocztowy Tomaszów Mazowiecki 1 ul. Mościckiego 14/18

8.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Cekanowska 5
JEDNOSTKI OŚWIATOWE	
1.	I Liceum Ogólnokształcące im. J. Dąbrowskiego; ul. I. Mościckiego 22/24
2.	II Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego; ul. Jałowcowa 10
3.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. T. Kościuszki; ul. Św. Antoniego 29
4.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. S. Staszica; ul. Św. Antoniego 57/61
5.	Zespół Ponadgimnazjalnych Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących ; ul. Farbiarska 20
6.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 im. Jana Pawła II; ul. Legionów 47
7.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 6; ul. Strefowa 3
8.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 7 im. S. Hojnowskiego; ul. Nadrzeczna 17/25
9.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy ul. Majowa 1/13
10.	Zespół Szkół Nr 4; Szkoła Podstawowa Nr 10; ul. Ostrowskiego 14
11.	Gimnazjum Nr 2; ul. Warszawska 95
12.	Gimnazjum Nr 6; ul. Jałowcowa 8
13.	Gimnazjum Nr 7; ul. Św. Antoniego 43/45
14.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. A. Kamińskiego; ul. L.W. Maya 11/13
15.	Szkoła Podstawowa Nr 7; ul. Ludwikowska 113/115
16.	Szkoła Podstawowa Nr 8; ul. Stolarska 21/27
17.	Szkoła Podstawowa Nr 12 im. J. Pawła II; ul. Wiejska 29/31
18.	Szkoła Podstawowa Nr 13; ul. Niemcewicza 50
19.	Szkoła Podstawowa Nr 14; ul. J. Słowackiego 28/34
20.	Pierwsza Chrześcijańska Szkoła Podstawowa „TOMEK” ul. Lewa 10
21.	Przedszkole Nr 2 im. M. Kownackiej ul. Czarnieckiego 12/14
22.	Przedszkole Nr 3; ul. Kombatantów 5
23.	Przedszkole Nr 5; ul. Niska 20 A
24.	Przedszkole Nr 7; ul. Jałowcowa 6
25.	Przedszkole Nr 8; ul. Stolarska 18/20
26.	Przedszkole Nr 9; ul. Robotnicza 30
27.	Przedszkole Nr 10; ul. Wąwalska 24
28.	Przedszkole Nr 11; ul. Farbiarska 51/57
29.	Przedszkole Nr 12; ul. Kombatantów 1/3
30.	Przedszkole Nr 14; ul. Maya 6/8
31.	Przedszkole Nr 16; ul. Konstytucji 3 Maja 36
32.	Przedszkole Nr 17; ul. Warszawska 103 A
33.	Przedszkole Nr 19; ul. Strzelecka 14
34.	Przedszkole Nr 20 ; ul. Gen. Sikorskiego 6 A
35.	Chrześcijańskie Przedszkole Tomaszek ul. Głowackiego 23
36.	Miejski Ośrodek Kultury; ul. Browarna 7
37.	Miejski Ośrodek Kultury; ul. Św. Antoniego 55
38.	Ośrodek Kultury Tkacz; Al. J. Piłsudskiego 34
39.	Miejska Biblioteka Publiczna ; ul. Mościckiego 6
40.	Uniwersytet Łódzki filia w Tomaszowie Mazowieckim ul. Konstytucji 3 Maja 65/67
ZAKŁADY FOTOGRAFICZNE	
1.	"Labo-Foto" Handel i Usługi Fotograficzne; ul. Warszawska 1/3
INNE	
1.	„Domus” Sp.j. PH Salon AGD i RTV ul. Warszawska 22

2.	Domus Sp.J.Ph Hurtownia AGD M. Łucka, A. Łucka, G. Bober i M. Bober Legionów 25
3.	Sklep Żabka ul. Dzieci Polskich 24
4.	PHP Maria i Krzysztof Kopańscy s.j. Pawilon Handlowy „Hoża”
5.	Firma Handlowa Image pl. Kościuszki 23
6.	Redakcja TIT Tomaszowski Informator Tygodniowy; ul. Długa 82
7.	Redakcja "Dziennik Łódzki"; Pl. Kościuszki 23
8.	Veolia Usługi dla Środowiska; ul. Majowa 87/89
9.	Paradyż Sp. z o.o. ul. Milenijna 27/35
10.	Ceramika Paradyż Sp. z o.o. ul. Milenijna 21
11.	Eldar Detal-hurt A. Bartosik Punkt Handlowy – Kiosk Plac Narutowicza 88
12.	FHU „Avangarde” Zbigniew Rychliński ul. Tkacka 1/3
13.	PHU „Błysk” Sp. J. ul. Ks. J. Popiełuszki 44
14.	WAK Tomaszów Mazowiecki ul. Piłsudskiego 72
15.	EMITON Z.R.R. Smulik Sp.J. ul. Smugowa 1/11
16.	F.H. Adam Mariusz Rzymkowski ul. św. Antoniego 70
17.	FRITO LAY Sp. z o.o. ul. Włókiennicza 12/18

W 2011 r. we współpracy z REBA zebrano **0,644 Mg**, a w 2012 r. **1,052 Mg** zużytych baterii.

7.4. Materiały zawierające azbest

Na dzień 1 stycznia 2011 roku na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego było **2 052,656 Mg** materiałów zawierających azbest.

W 2011 roku z terenu miasta usunięto **27,620 Mg**, a w 2012 roku **6,105 Mg** materiałów zawierających azbest. Łącznie w latach 2011 – 2012 usunięto **33,725 Mg** materiałów zawierających azbest.

Na koniec 2012 roku pozostało na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego **2 018,931 Mg** materiałów zawierających azbest.

Informacje dotyczące ilości posiadanych i usuniętych materiałów zawierających azbest ustalono w oparciu o inwentaryzację i program usuwania azbestu opracowany w 2005 roku. Natomiast ilości materiałów zawierających azbest usuniętych w 2011 roku podano w oparciu o informacje uzyskane od Veolia Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim, a w 2012 r. dodatkowo informacje uzyskano od Zakładu Usług Komunalnych HAK. Nie można jednak wykluczyć, że faktyczna ilość materiałów zawierających azbest usuniętych z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego w latach 2011 – 2012 mogła być większa.

7.5. Inne odpady zebrane w sposób selektywny podczas realizacji zadań wynikających z Programu EKOPOZYTYWNI

W latach 2011 – 2012 w trakcie realizacji zadań wynikających z Programu EKOPOZYTYWNI zebrano w sposób selektywny między innymi:

- zużyte opony,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne,
- przeterminowane leki,
- termometry rtęciowe,
- szkło opakowaniowe.

Powyższe zbiórki szczegółowo omówiono w punkcie 11.1. - Działania z zakresu edukacji ekologicznej przeprowadzone przez Wydział Inżyniera Miasta Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim.

Ilości i rodzaje odpadów zebrane podczas działań edukacyjnych przedstawia poniższa tabela.

<i>Odpady zebrane w sposób selektywny w ramach programu EKOPOZYTYWNI</i>				
w roku:			2011	2012
1.	16 01 03	Zużyte opony	20,135	11,646
2.	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	1, 730	0,570
3.	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31 /przeterminowane leki z tomaszowskich aptek/	1,499	1,447
4.	15 01 07	Opakowania ze szkła	1,313	7,599
Razem			144,296	68,583

8. Gospodarka wodno – ściekowa

Zakończenie zwodociągowania całego miasta oraz rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, czyli uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej, należą do głównych zadań, które wynikają ze Strategii Rozwoju Miasta Tomaszowa Mazowieckiego oraz założeń polityki

ekologicznej określonej w Programie ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego i jego spójności z Polityką Ekologiczną Państwa.

8.1. Zaopatrzenie w wodę

Miasto Tomaszów Mazowiecki zwodociągowane jest w około 98 %. Jednakże nie wszyscy mieszkańcy skorzystali z możliwości podłączenia się do sieci wodociągowej. Na koniec roku 2011 do sieci wodociągowej podłączonych było 5 262 gospodarstw domowych, a na koniec 2012 r. – 5 331 gospodarstw domowych. Część mieszkańców miasta nadal korzysta z indywidualnych ujęć wodnych.

Eksploatację wodociągów miejskich powierzono Zakładowi Gospodarki Wodno - Kanalizacyjnej w Tomaszowie Maz. Sp. z o.o.

W ramach ochrony środowiska i gospodarki odpadami oraz ochrony zasobów wodnych w latach 2011 – 2012 zrealizowano zadania podane w poniższej tabeli.

Lp		w 2011 r.			w 2012 r.		
		nazwa ulicy	ilość	jm	nazwa ulicy	ilości	jm
1.	Rodzaj wytworzonych odpadów						
	żelazo i stal z remontów	---	20,30	Mg	---	---	---
	skratki	---	14,26	Mg	---	37,60	Mg
	piasek z piaskowników	---	4,32	Mg	---	42,30	Mg
	ustabilizowane komunalne osady ściekowe - sucha masa	---	728,70	Mg	---	760,10	Mg
	osady niestabilizowane- sucha masa	---	589,80	Mg	---	461,16	Mg
2.	Długość i lokalizacja wyłączonych z eksploatacji odcinków sieci wykonanych z materiałów zawierających azbest	---	---	---	razem	2834,20	m
		---	---	---	Cekanowska i M.Curie Skłodowskiej	520,85	m
		---	---	---	Ugaj - od Cekanowskiej do Gen. Grota - Roweckiego	138,30	m
		---	---	---	Gen.Grota - Roweckiego	802,05	m
		---	---	---	Popieluszki	1075,00	m
		---	---	---	Jałowcowa	298,00	m
3.	Długość i lokalizacja wybudowanych lub zmodernizowanych odcinków sieci wodociągowej:	razem	411,70	m	razem	3328,96	m
		PCK	295,70	m	Zawadzka (w drodze dojazdowej do byłej mleczarni)	111,57	m
		Brukowa	116,00	m	Michałowska (droga)	294,50	m

				dojazdowa do pos 42)		
	---	---	---	Cekanowska i M. Curie Skłodowskiej	520,85	m
	---	---	---	Ugaj - od Cekanowskiej do Gen. Grota - Roweckiego	138,30	m
	---	---	---	Gen. Grota - Roweckiego	802,05	m
	---	---	---	Popieluszki	1163,69	m
	---	---	---	Jałowcowa	298,00	m
4.	Ilość wykonanych przyłączy do sieci wodociągowej:	---	106	szt.	---	69
						szt.

8.2. Sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej

Kluczowym problemem na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego jest gospodarka ściekami komunalnymi. Brak sieci kanalizacji sanitarnej w dzielnicach Ludwików, Białobrzegi, Nagórzyce oraz Wola Wiaderna sprzyja powstawaniu wielu negatywnych zjawisk, do których należy między innymi zrzut ścieków bezpośrednio do gruntu lub do pobliskich rowów, który zaobserwowano na terenie miasta. Postępowanie takie powoduje zanieczyszczenie gleb oraz cieków wodnych, a tym samym stanowi zagrożenie dla środowiska.

Miasto Tomaszów Mazowiecki jest skanalizowane w ok. 78%.

W ramach ochrony środowiska i zasobów wodnych w latach 2011 – 2012 zrealizowano zadania podane w poniższej tabeli.

Lp		w 2011 r.			w 2012 r.		
		nazwa ulicy	ilość	jm	nazwa ulicy	ilość	jm
1.	Długość i lokalizacja wybudowanych lub zmodernizowanych odcinków sieci kanalizacji:						
1.1.	sanitarnej	razem	3472,00	m	razem	5449,90	m
		Rybaki	203,69	m	Krucza	65,40	m
		Żytnia	154,37	m	Dolna	13,50	m
		Środkowa	79,68	m	kolektor K0	4832,00	m
		Zdrojowa	38,90	m	Warszawska - od s.t przy pos. 52 (158,85) do st. przy pos. 70 (164.10)-renowacja	262,00	m
		Obwodowa	308,40	m	Warszawska (przykanaliki) – renowacja	256,50	m
		Hallera	47,32	m	Szeroka - od skrzyżowania z ul. Warszawską -Szeroką-Gen.	20,50	m

					Grota - .Rowieckiego do pierwszej st. w ul. Szerokiej - renowacja		
		Spacerowa	129,50	m	---	---	---
		Chłodna	174,66	m	---	---	---
		Narewskiego	304,50	m	---	---	---
		Sosnowa	546,00	m	---	---	---
		Kręta	322,50	m	---	---	---
		Piaskowa	470,00	m	---	---	---
		Północna	692,50	m	---	---	---
1.2.	deszczowej	razem	116,00	m	razem	1073,70	m
		św. Antoniego - renowacja	116,00	m	Bluszczowa	55,10	m
		---	---	---	Przeskok	102,00	m
		---	---	---	Jeżynowa	14,40	m
		---	---	---	Zacisze	138,00	m
		---	---	---	Smugowa	26,40	m
		---	---	---	Lawendowa	143,30	m
		---	---	---	Krucza	17,00	m
		---	---	---	Dolna	433,50	m
		---	---	---	Konstytucji 3 Maja – od pos. nr 18 do rzeki Wolbórki	144,00	m
2.	Ilość wykonanych przyłączy do sieci kanalizacyjnej						
2.1.	sanitarnej	---	62	szt.	---	51	szt.

8.3. Oczyszczalnia ścieków

Na terenie miasta w strukturach organizacyjnych Zakładu Gospodarki Wodno - Kanalizacyjnej w Tomaszowie Maz. Sp. z o.o. funkcjonuje oczyszczalnia ścieków wybudowana na licencji niemieckiej firmy Lurgi na przełomie lat 70 - 80 XX wieku.

Ilość ścieków wpływających na oczyszczalnię w latach 2011 - 2012 przedstawia poniższa tabela.

Rok	Ilość ścieków /m ³ /				
	komunalnych	przemysłowych w ściekach komunalnych	przemysłowych z Zakładów Drobiarskich ROLDROB	dowożonych taborem asenizacyjnym	razem /2+4+5/
1.	2.	3.	4.	5.	6.
2011	3 022 876,80	303 300,00	337 933,00	251 666,00	3 612 475,80
2012	2 737 858,0	271 400,00	346 570,00	232 186,20	3 316 614,20

Ilość ścieków przyjętych na oczyszczalnię równa się ilości ścieków odprowadzonych z oczyszczalni.

8.4. Informacja o podjętych działaniach zmierzających do ograniczenia emisji substancji szkodliwych i odorów do powietrza atmosferycznego

W celu zmniejszenia emisji substancji szkodliwych i odorów do powietrza atmosferycznego oczyszczalnia ścieków systematycznie zwiększa ilość osadu odwadnianego na prasie, a zmniejsza ilość osadu nieustabilizowanego kierowanego na laguny, który jest podatniejszy na procesy gnilne i fermentację. Procesy tu wymienione są przyczyną powstawania nieprzyjemnych odorów.

W latach 2011-2012 stosowane były preparaty bakteryjne, które rozkładają tłuszcze i nie dopuszczają do ich osadzania się na ścianach urządzeń, a tym samym zapobiegają ich zagniwaniu.

Na lagunach osadowych stosowane były preparaty bakteryjne, które rozkładają siarkowodor i inne substancje powstające podczas fermentacji gromadzonych osadów, zabezpieczając otoczenie przed odorami i nieprzyjemnymi zapachami.

9. Ochrona powietrza

Jakość powietrza w mieście zależy przede wszystkim od emisji niskiej, a w tym od emisji z zakładów produkcyjnych, przemysłowych oraz emisji komunikacyjnej. Na poprawę stanu powietrza może wpłynąć między innymi podniesienie jakości dróg gminnych i wewnętrznych.

9.1. Modernizacja i budowa dróg gminnych i wewnętrznych

Modernizowanie dróg gminnych należy do celów strategicznych, mających na celu ochronę środowiska, które wynikają ze Strategii Rozwoju Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki. Poprawa nawierzchni dróg nie tylko przyczynia się do polepszenia warunków drogowych, ale także do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza z transportu i ruchu ulicznego oraz do poprawy jakości powietrza. Poprawa nawierzchni dróg jest również działaniem podejmowanym w celu zmniejszenia uciążliwości hałasu drogowego i poprawy stanu środowiska akustycznego.

W latach 2011 – 2010 Gmina - Miasto Tomaszów Mazowiecki zrealizowała następujące prace remontowe i przebudowy dróg gminnych i wewnętrznych.

Zadania wykonane w 2011 roku:

1. remont nawierzchni chodników:

- ul. Kombatantów - 211,37 m²
- ul. Stolarska - 101,44 m²
- ul. Włókiennicza - 253,60 m²

Łączna powierzchnia - 566,41 m²

Wartość zadań - 145 997,95 zł

2. remont nawierzchni dróg, parkingów i chodników na ulicach wewnętrznych w osiedlu „Niska”:

- nawierzchnia jezdni - 1 298,01 m²
- nawierzchnia chodników - 223,70 m²
- nawierzchnia parkingu - 541,70 m²

Łączna powierzchnia - 2 063,41 m²

Wartość zadania - 230 206,50 zł

3. remont nawierzchni jezdni w sięgaczu

- z ul. Zawadzkiej: - 312,86 m²

Wartość zadania - 26 005,53 zł

4. utwardzenie nawierzchni dróg gminnych i wewnętrznych płytami betonowymi:

- ul. Danuty - 1 222,00 m²
- ul. Pliszczyńskiego - 1 250,00 m²
- ul. Dziubałtowskiego - 1 514,00 m²
- ul. Stolarskiego - 605,00 m²
- ul. Kałużyńskiego - 621,25 m²
- ul. Starowiejska - 853,50 m²
- ul. Bartłomieja - 2 932,00 m²
- ul. Łucji - 435,00 m²
- ul. Lecha - 1 963,00 m²
- ul. Szewska - 545,50 m²

• ul. Tulipanowa	-	130,00 m ²
• ul. Letnia	-	522,00 m ²
Łączna powierzchnia	-	12 593,25 m²
<u>Wartość zadania</u>	-	<u>1 119 989,11 zł</u>

5. remont wraz z budową kanalizacji deszczowej ul. Paszkowskiego:

• remont nawierzchni chodników	-	997,99 m ²
• remont nawierzchni jezdni	-	1 542,89 m ²
• budowa kanalizacji deszczowej		
<u>Wartość zadania</u>	-	<u>439 464,16 zł</u>

6. utwardzenie terenu parkingu przy ul. Tkackiej- 1 755,85 m²

<u>Wartość zadania</u>	-	<u>185 778,73 zł</u>
-------------------------------	---	-----------------------------

Zadania wykonane w 2012 roku:

1. remont nawierzchni chodników:

• ul. Seweryna	-	509,00 m ²
• ul. Browarna	-	293,00 m ²
• ul. Bohaterów 14 Brygady	-	712,60 m ²
• skwer przy ul. Konstytucji 3 Maja	-	238,00 m ²
Łączna powierzchnia	-	1 752,60 m²
<u>Wartość zadań</u>	-	<u>169 268,32 zł</u>

2. remont lub przebudowa nawierzchni dróg, parkingów i chodników na ulicach gminnych i wewnętrznych:

- przebudowa ulicy Topolowej:

• chodnik	-	595,50 m ²
• parking	-	392,00 m ²

- remont ulicy Bohaterów 14 Brygady:

• chodnik	-	315,03 m ²
• parking	-	355,05 m ²

- remont wewnętrznej ulicy łączącej ulicę Strzelecką z ulicą Mazowiecką:

• jezdnia z masy mineralno – bitumicznej	-	421,95 m ²
• chodnik	-	344,48 m ²
• jezdnia z kostki	-	1056,63 m ²

- przebudowa ulicy Zapiecek		
• jezdnia z masy mineralno – bitumicznej	-	268,00 m ²
• chodnik	-	200,00 m ²
• jezdnia z kostki	-	494,00 m ²
- przebudowa drogi przed Urzędem Miasta oraz zjazdów do budynków Urzędu Miasta		
• jezdnia z masy mineralno – bitumicznej	-	329,00 m ²
• chodnik	-	351,00 m ²
<u>Wartość zadania</u>	-	<u>726 884,37 zł</u>

3. utwardzenie nawierzchni dróg gminnych płytami betonowymi:

Łączna powierzchnia	-	3 244,75 m²
<u>Wartość zadania</u>	-	<u>280 072,85 zł</u>

W 2011 roku na realizację zadań polegających na remontach i przebudowach dróg gminnych i wewnętrznych wydano **2 147 441,98 zł**, natomiast w 2012 roku - **1 176 225,54 zł**.

Ponadto w latach 2011 - 2012 Gmina - Miasto Tomaszów Mazowiecki wybudowała drogi wymienione poniżej:

Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego za lata 2011 - 2012

w 2011 roku											
Lp.	Nazwa ulicy	Długość wybudowanej drogi /m/	Powierzchnia wybudowanych chodników i zjazdów /m ² /	Średnica /mm/ i długość kanalizacji deszczowej /m/	Separatory wraz z osadnikami	Średnica /mm/ i długość /m/	Średnica /mm/, długość kanalizacji sanitarnej /m/	Średnica i ilość studni rewizyjnych żelbetowych /szt./	Wartość wybudowanej drogi /zł/	Wartość wybudowanej kanalizacji deszczowej /zł/	Wartość wybudowanej kanalizacji sanitarnej /zł/
						Ilość przykanalików /szt./					
1.	Dolna	406,58	1 376,00	Ø 315 – 345,30 Ø 250 – 65,00	---	Ø 200 – 23,20 10	Ø 160 – 13,5	D1200 – 8	574 501,53	150 527,77	6 766,11
2.	Zacisze	---	---	Ø 600 – 15,00 Ø 200 – 23,00	1 kpl	---	---	D1000 – 1	---	246 413,81	---
3.	Tulipanowa	271,00	458,00	Ø 250 – 47,00 Ø 200 – 224,00	---	Ø 160 – 63,00 18	---	D1000 – 11	514 148,51	150 809,34	---
4.	Chodkiewicza	370,00	1 206,30	Ø 315 – 237,30	---	Ø 200 – 25,00 10 Ø 160 – 25,5 5	---	D1000 – 6	509 554,93	82 357,94	---
5.	Sobieskiego	243,00	1 018,10	Ø 500 – 196,30 Ø 400 – 54,00 Ø 315 – 18,80	---	Ø 200 – 35,5 – 12 Ø 160 – 28,90 5	---	D1200 – 7	365 499,13	139 142,33	---
6.	Bezdomna	377,00	1 517,97	Ø 400 – 202,09 Ø 315 – 86,40	---	Ø 200 – 44,00 16	---	D1000 – 8	688 880,71	132 222,94	---
7.	Kanonierów	190,00	980,43	Ø 315 – 100,90	---	Ø 200 – 22,00 – 8	---	D1000 – 3	329 504,03	45 003,67	---
8.	Kalinowa	174,88	494,65	D 250 PVC L – 105,5 Ø 110 PE L – 96,50	---	Dv200 PVC L – 26,10 8	---	D1000 – 6	254 051,64	122 462,54	---
9.	Żytunia	170,50	769,51	Ø 250 – 84,50	---	Ø 200 – 15,00 – 4	---	D1000 – 4	212 265,54	50 623,03	---
10.	Środkowa	165,50	587,63	Ø 250 – 121,50	---	Ø 200 – 15,00 – 5	---	D1000 – 3	186 222,83	62 898,50	---
11.	Chłodna	211,00	680,39	Ø 315 – 65,00 Ø 250 – 86,50	1 kpl	Ø 200 – 38,00 – 6	---	D1000 – 7	234 305,46	137 904,99	---
12.	Rybaki	147,00	363,87	Ø 315 – 73,00	---	Ø 200 – 7,00	---	D1000 – 3	159 874,88	72 773,27	---

Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego za lata 2011 - 2012

				Ø 250 – 74,50		3					
13.	Obwodowa	254,50	541,30	Ø 315 – 61,50 Ø 250 – 204,50	1 kpl	Ø 200 – 17,00 7	---	D1000 – 12	308 685,19	174 951,96	---
14.	Spacerowa	72,00	222,00	Ø 250 – 34,50	---	Ø 200 – 11,00 4	---	D1000 – 2	95 648,46	26 877,56	---
15.	Zdrojowa	142,00	715,20	Ø 250 – 96,50	---	Ø 200 – 10,00 3		D1000 – 3	204 109,64	48 330,08	---
16.	E. Orzeszkowej	826,00 /413,00 x 2/	2 478,00 /1 239,00 x 2/	Ø 500 – 343,00 Ø 315 – 117,00	1 kpl	Ø 200 – 164,00 19	Ø 315 – 350,50	D1000 – 28 D1200 – 3 D1400 – 1	2 651 652,11	341 074,48	160 537,31
17.	Konwaliowa	120,80	707,25	Ø 315 – 8,00 Ø 250 – 108,50	---	Ø 200 – 28,20 8	---	D1200 – 4	219 058,44	135 338,59	---
18.	Jagodowa	100,64	471,05	Ø 250 – 50,50 Ø 200 – 11,00	---		---	D1200 – 4	147 181,51	23 662,78	---
19.	Szarotki	76,60	325,00	Ø 250 – 67,40	---	Ø 200 – 12,80 3	---	D1200 – 1	118 871,99	30 087,58	---
20.	łącznik od ulicy Cegielnianej do ulicy Brukowej	116,55	797,48	Ø 250 – 78,10	---	Ø 200 – 17,00 6	---	D1200 – 4	274 983,26	30 338,89	---
ŁĄCZNY KOSZT									7 740 314,60	2 203 801,81	167 303,42
RAZEM									10 111 419,83		

Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego za lata 2011 - 2012

w 2012 roku											
Lp.	Nazwa ulicy	Długość wybudowanej drogi /m/	Powierzchnia wybudowanych chodników i zjazdów /m ² /	Średnica /mm/ i długość kanalizacji deszczowej /m/	Separatory wraz z osadnikami	Średnica /mm/ i długość /m/	Średnica /mm/, długość kanalizacji sanitarnej /m/ ; wodociąg*	Średnica i ilość studni rewizyjnych żelbetowych /szt./	Wartość wybudowanej drogi /zł/	Wartość wybudowanej kanalizacji deszczowej; /zł/	Wartość wybudowanej kanalizacji sanitarnej; wodociągowej* /zł/
						Ilość przykanalików /szt./					
1.	Bursztynowa	686,44	1 527,00	Ø 500 – 240,40 Ø 400 – 152,35 Ø 315 – 229,40 Ø 250 – 49,30 Ø 200 – 126,70 dł. łącznie: 798,15	---	---	Ø 150 – 110,7	D1200 – 17 D1000 – 11	1 035 911,59	233 446,27	21 144,39
2.	Perłowa	25,00	88,00	Ø 315 – 55,01 Ø 200 – 6,00	---	---	---	D1500 – 1 D1200 – 1	36 854,05	23 701,80	---
3.	Husarska	143,20	716,00	Ø 250 – 31,20	---	Ø 200 – 3,00 3	Ø 150 – 18,50	D1200 – 1	203 947,33	17 052,46	889,22
4.	Brzozowa	333,90	1 669,50	Ø 315 – 219,40	---	Ø 200 – 48,00 14	Ø 150 – 42,00	D1200 – 5	433 451,13	81 999,04	10 201,66
5.	Chodkiewicza	---	---	Ø 160 – 19,50	---	---	---	---	---	3 983,28	---
6.	Gęsia	177,40	---	Ø 250 – 88,20 Ø 200 – 20,00	---	---	---	D1200 – 3	195 136,74	36 688,99	---
7.	Tadeusza Kawki	350,60	858,09	Ø 400 – 264,8	---	Ø 200 – 105,00 8	Ø 200 – 253,00 Ø 100 – 370,00*	D1200 – 10 D1000 – 7	831 951,18	204 624,59	89 990,99 83 799,88*
8.	Nowomurarska /nazwa robocza/	217,54	870,16	Ø 250 – 121,50	---	8	Ø 200 – 157,90 Ø 100 – 223,10*	---	989 342,14	119 142,05	90 229,95 69 821,37*
ŁĄCZNY KOSZT									3 726 594,16	720 638,48	366 077,46
RAZEM									4 813 310,10		

9.2. Termomodernizacja

Nie tylko poprawa stanu dróg ma wpływ na podniesienie jakości powietrza na terenie miasta. Istotny wpływ odgrywa także ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Sprzyjają temu działania podejmowane w tym zakresie poprzez wykonywanie termomodernizacji obiektów będących własnością Gminy.

W latach 2011 – 2012 Gmina - Miasto Tomaszów Mazowiecki nie wykonywała prac z zakresu termomodernizacji.

Działania w zakresie termomodernizacji podjęli zarządcy nieruchomości:

Tomaszowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. wykonało w latach 2011 – 2012 termomodernizację w podanych niżej budynkach:

1. ul. Kołłątaja 22 – ściana,
2. ul. Niska 27/29 – ściana,
3. ul. Sterlinga 8 – ściany,
4. ul. Niemcewicza 16 – ściany oficyny,
5. ul. Dzieci Polskich 45 – ściany,
6. ul. Wschodnia 20 – szczyt,

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przodownik” wykonała termomodernizację w podanych niżej budynkach :

w 2011 roku		
<i>l.p.</i>	<i>Adres</i>	<i>Rodzaj prac</i>
1	ul. Strzelecka 10	docieplenie stropodachu
2	ul. Mazowiecka 5	docieplenie stropodachu
3	ul. Św. Antoniego 93	docieplenie stropów piwnic
4	ul. Mazowiecka 2C	docieplenie stropodachu
5	ul. B. Głowackiego 61/63	docieplenie stropodachu
6	ul. Hoża 5/7	docieplenie elewacji
7	ul. Hoża 2/4	docieplenie elewacji
8	ul. Sikorskiego 4a	docieplenie stropodachu
9	ul. św. Antoniego 74	docieplenie stropodachu
10	ul. św. Antoniego 76/78	docieplenie stropodachu
11	ul. św. Antoniego 2a	docieplenie stropodachu
12	ul. św. Antoniego 2	docieplenie stropodachu
13	ul. św. Antoniego 4	docieplenie stropodachu
14	ul. Sikorskiego 6	docieplenie stropodachu
15	ul. Sikorskiego 8	docieplenie stropodachu
16	ul. Sikorskiego 10	docieplenie stropodachu
17	ul. Sikorskiego 12	docieplenie stropodachu
		docieplenie stropów piwnic

18	ul. O.Lange 11	docieplenie stropodachu
19	ul. O.Lange 7	docieplenie stropodachu docieplenie stropów piwnic
20	ul. O.Lange 32	docieplenie stropodachu
21	ul. O.Lange 32a	docieplenie stropodachu
22	ul. O.Lange 30	docieplenie stropodachu
23	ul. O.Lange 30a	docieplenie stropodachu
24	ul. O.Lange 28	docieplenie stropodachu
25	ul.O.Lange 28a	docieplenie stropodachu
26	ul. O.Lange 26	docieplenie stropodachu
27	ul. O.Lange 24	docieplenie stropodachu
28	ul. O.Lange 22	docieplenie stropodachu
29	ul. O.Lange 20	docieplenie stropodachu
30	ul. O.Lange 18	docieplenie stropodachu
31	ul. L. W. Maya 10/12	docieplenie stropodachu
32	ul. Graniczna 33/35a	docieplenie stropodachu
33	ul. Graniczna 33/35	docieplenie stropodachu
34	ul. Graniczna 27/29	docieplenie stropodachu
35	ul. Graniczna 21	docieplenie stropodachu
36	ul. Graniczna 19	docieplenie stropodachu
37	ul. Graniczna 17	docieplenie stropodachu
38	ul. O.Lange 16	docieplenie stropodachu
39	ul. Słoneczna 1/3	docieplenie stropodachu
40	ul. Słoneczna 5/7	docieplenie stropodachu
41	ul. Słoneczna 9/11	docieplenie stropodachu
42	ul. Słoneczna 13/15	docieplenie stropodachu
43	ul. Graniczna 48/50	docieplenie stropodachu
44	ul. Graniczna 44/46	docieplenie stropodachu
45	ul. dr Serafina Rode 1	docieplenie stropodachu
46	ul. dr Serafina Rode 3	docieplenie stropodachu
47	ul. dr Serafina Rode 5	docieplenie stropodachu
48	ul. dr Serafina Rode 7	docieplenie stropodachu
49	ul. 11-go listopada 19	docieplenie stropodachu
50	ul. Sterlinga 7	docieplenie stropodachu
51	ul. Sterlinga 5	docieplenie stropodachu
52	ul. Sterlinga 3	docieplenie stropodachu
53	ul. Sterlinga 1	docieplenie stropodachu
54	ul. Ogrodowa 15/17	docieplenie stropodachu
55	ul. Ogrodowa 7/9	docieplenie stropodachu
56	ul. Sterlinga 4/6	docieplenie stropodachu
57	ul. dr Karola Benniego 3	docieplenie stropodachu
58	ul. dr Karola Benniego 5	docieplenie stropodachu
59	ul. dr Karola Benniego 7	docieplenie stropodachu
60	ul. Sterlinga 2	docieplenie stropodachu
61	ul. dr Karola Benniego 4	docieplenie stropodachu
62	ul. dr Karola Benniego 6	docieplenie stropodachu
63	ul. Sterlinga 10	docieplenie stropodachu

64	ul. Sterlinga 9	docieplenie stropodachu
65	ul. Sterlinga 11	docieplenie stropodachu
66	ul. Synów Pułku 1/3	docieplenie stropodachu
67	ul. Synów Pułku 5/7	docieplenie stropodachu
68	ul. Synów Pułku 4	docieplenie stropodachu
69	ul. Ogrodowa 36/40	docieplenie stropodachu
70	ul. Niska 16	docieplenie stropodachu
71	ul. Mielczarskiego 1	docieplenie stropodachu
72	ul. Dubois 4	docieplenie stropodachu
73	ul. Kwiatowa 21	docieplenie stropodachu
74	ul. Dzieci Polskich 1	docieplenie stropodachu
75	ul. Dzieci Polskich 19	docieplenie stropodachu

w 2012 roku		
<i>l.p.</i>	<i>Adres</i>	<i>Rodzaj prac</i>
1	ul. B. Głowackiego 39/43	docieplenie elewacji
2	ul. B. Głowackiego 35/37	docieplenie elewacji
3	ul. Sikorskiego 10	docieplenie elewacji
4	ul. Graniczna 42	docieplenie elewacji
5	ul. Koplina 1	docieplenie elewacji
		docieplenie stropodachu
		wymiana stolarki okiennej i drzwiowej
		wymiana instalacji c.o.
6	ul. Ostrowskiego 12	docieplenie elewacji
		docieplenie stropodachu
		wymiana stolarki okiennej i drzwiowej
		wymiana instalacji c.o.
7	ul. B. Głowackiego 16	docieplenie elewacji
		docieplenie stropodachu
		wymiana stolarki okiennej i drzwiowej
		wymiana instalacji c.o.
8	ul. Partyzantów 4	docieplenie elewacji
		docieplenie stropodachu
		wymiana stolarki okiennej i drzwiowej
		wymiana instalacji c.o.
9	ul. Mościckiego 50	docieplenie elewacji
		docieplenie stropodachu
		wymiana stolarki okiennej i drzwiowej
		wymiana instalacji c.o.

9.3. Ograniczanie emisji substancji szkodliwych do powietrza

W latach 2011 – 2012 nie wykonywano żadnych poważniejszych modernizacji źródła, które miałyby znaczący wpływ na zmniejszenie emisji pyłów czy gazów do powietrza.

Jedynie Zakład Gospodarki Ciepłowniczej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o. wykonał w 2011 roku:

- modernizację kotła nr 5, która obejmowała wymianę między innymi części ciśnieniowej kotła, ekonomizera, wymurówki, ściany sklepienia, co pozwoliło na wzrost mocy z 16,67 MW_t do 16,77 MW_t i sprawności cieplnej kotła z 81 % do 83,5 % oraz spowodowało, że proces spalania miału węglowego stał się bardziej efektywny, gdyż produkuje się więcej energii cieplnej bez wprowadzania większej ilości zanieczyszczeń do powietrza,
- wymianę instalacji odpylania na kotle nr 5, która obejmowała montaż nowego multicyklonu osiowego MOS, odpylacza mechanicznego CEF 8x710 oraz modułu doczyszczającego z możliwością montażu filtrów workowych, baterii cyklonów, co pozwoliło na uzyskanie skuteczności na poziomie ok. 97 %.

Aktualnie zakład testuje trzeci stopień doczyszczania spalin /moduł doczyszczający/. Jeżeli przeprowadzone badania wykażą, że zmodernizowana w ten sposób instalacja odpylania będzie dotrzymywała stężenia pyłu w spalinach poniżej 100 mg, takie rozwiązania będą zastosowane (lub takie urządzenia będą zamontowane) na pozostałych kotłach. Dwustopniowa instalacja odpylania spalin na kotle nr 5 zamontowana dotychczas posiadała skuteczność na poziomie 95 - 96 %. W związku z powyższym montaż nowej instalacji powoduje redukcję emisji zanieczyszczeń pyłowych wprowadzanych do powietrza z instalacji.

W 2012 roku nie prowadzono żadnych poważniejszych modernizacji źródła, które miałyby znaczący wpływ na zmniejszenie emisji pyłów czy gazów do powietrza.

9.4. Długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci ciepłowniczej i przyłączy

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Zakładu Gospodarki Ciepłowniczej w Tomaszowie Maz. Sp. z o.o. w 2012 r. wymieniono około 38 m sieci ciepłowniczej przy ul. Strzeleckiej wraz z przyłączami do żłobka /ul. Strzelecka 12 – 42 mb/ oraz Przedszkola Nr 19 /ul. Strzelecka 14 – 137 mb/.

Ilości i długości przyłączy do sieci ciepłowniczej wybudowanych w latach 2011-2012 przedstawiono w poniższej tabeli.

Lp.	w 2011 roku	
	Przyłączany budynek	Długość przyłącza /mb/
1	ul. św. Antoniego 41 /Starostwo Powiatowe/	33,70
2	ul. Stolarska 5/7	111,23

3	ul. Polna 21/23	23,00
4	ul. Polna 25 A	60,37
5	ul. Mościckiego 19	8,00
6	ul. Polna 28	7,70
7	ul. Smugowa 13/23 a	156,00
8	ul. Perłowa 6	14,50
9	ul. Polna 29/31	12,25
10	ul. Polna 26	13,00
Razem		439,75

Lp.	w 2012 roku	
	Przyłączany budynek	Długość przyłącza /mb/
1	ul. Polna 23 A	30,00
2	ul. Smugowa 27	19,00
3	ul. Polna 27 A	77,50
4	ul. Bursztynowa od nr 94 do nr 100	91,10
5	ul. Akacyjowa 8	33,00
6	ul. Szafirowa 13	24,37
7	ul. Szmaragdowa 16	19,40
8	ul. Szmaragdowa 20	19,00
9	ul. Turkusowa 8	13,00
10	ul. Opalowa 8	33,00
11	ul. Turkusowa 18	47,16
12	ul. Niska 33	33,00
13	ul. Korolowa 4	12,00
14	ul. Słowackiego 4	44,00
15	ul. Mościckiego 6 /Kino „Włókniarz”/	266,00
16	ul. Bursztynowa 66	7,00
Razem		768,53

Łączny koszt wybudowania przyłączy w latach 2011 – 2012 Zakładu Gospodarki Ciepłowniczej w Tomaszowie Maz. Sp. z o.o. wyniósł 1 417 055,27 zł.

9.5. Długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci gazowej i przyłączy

Ograniczeniu emisji sprzyja również rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta.

Długości sieci gazowej i przyłączy do tej sieci wybudowanych w latach 2011 i 2012 przedstawiają poniższe tabele.

ROK	Długość wybudowanych odcinków sieci gazowej /m/	
	niskiego ciśnienia	średniego ciśnienia
2011	52,00	3383,00
2012	0,00	0,00

ROK	Wybudowane przyłącza gazowe		
	w tym:	niskiego ciśnienia	średniego ciśnienia
	do budynków mieszkalnych	ilość /szt./	ilość /szt./
2011	40 szt.	11	10
2012	29 szt.	10	26

Długość czynnych gazociągów ogółem na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.

Długość czynnych gazociągów bez przyłączy				Czynne przyłącza						
ogółem	wg podziału na ciśnienia			ogółem	w tym: do budynków mieszkalnych	wg podziału na ciśnienia		ogółem	wg podziału na ciśnienia	
	niskie	średnie	wysokie			niskie	średnie		niskie	średnie
/m/	/m/	/m/	/m/	/szt./	/szt./	/szt./	/szt./	/m/	/m/	/m/
96 105	48 679	46 591	835	2 611	2 387	1 780	831	44 695	30 892	13 803

9.6. Wyniki pomiarów stężeń SO₂ i NO₂

Od 2006 roku w Tomaszowie prowadzone są pomiary stężeń SO₂ i NO₂. Badania prowadzi Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska w Łodzi - Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim. Badania prowadzone są metodą pasywnego poboru prób i są odnotowywane każdego miesiąca w 6 punktach w 2011 roku i w 6 punktach w 2012 roku zlokalizowanych na terenie miasta. Wyniki badań przedstawiają poniższe tabele.

w 2011 roku:

Lokalizacja punktu pomiarowego	SO ²												Śr/rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ul. św. Antoniego 14	30,1	23,7	20,8	6,6	3,6	2,1	2,1	2,1	4,2	4,7	13,8	45,1	13,2
ul. Warszawska 20/22	38,6	41,6	35,3	9,9	3,9	2,1	2,1	3,3	2,6	6,4	23,4	23,4	16,1
ul. Spalska	13,2	9,5	4,9	3,5	3,2	2,1	2,1	2,1	2,8	2,5	5,7	28,5	6,7
ul. Piaskowa 103	34,1	24,9	16,7	7,00	4,1	2,1	2,1	2,3	2,1	5,9	9,5	25,4	11,4
ul. Ujezdźka 12	19,6	16,1	11,2	4,7	3,4	2,1	2,1	2,2	3,7	3,7	8,5	29,0	8,9
ul. Literacka / ul. Niebrowska	19,5	14,9	17,7	5,9	3,3	2,1	2,1	2,1	2,2	3,2	10,5	38,7	10,2

Lokalizacja punktu pomiarowego	NO ²												Śr/rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ul. św. Antoniego 14	49,8	33,5	35,9	23,9	25,8	10,4	24,4	19,1	31,8	34,2	41,6	40,8	30,9
ul. Warszawska 20/22	55,5	42,0	37,8	31,0	33,9	9,4	28,3	26,6	31,6	39,3	48,6	47,1	35,9
ul. ul. Spalska	41,5	23,8	24,4	16,1	15,6	6,0	18,3	11,9	26,3	25,7	34,0	27,2	22,6
ul. Piaskowa 103	38,7	24,4	22,6	14,8	15,9	5,4	12,5	12,6	19,2	23,9	28,3	30,4	20,7
ul. Ujezdźka 12	54,9	39,4	47,3	26,0	30,8	5,5	30,1	21,8	38,0	48,1	53,1	51,8	37,2
ul. Literacka / ul. Niebrowska	35,8	20,0	21,5	13,8	17,3	4,3	13,7	11,7	22,0	21,0	32,9	30,5	20,4

w 2012 roku:

Lokalizacja punktu pomiarowego	SO ²												Śr/rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ul. św. Antoniego 14	20,70	35,60	21,90	8,00	3,60	4,20	-	2,80	2,10	5,50	-	-	11,60
ul. Warszawska 20/22	29,60	43,70	26,00	11,50	3,80	5,30	7,20	3,20	2,10	7,20	-	-	13,96
ul. Spalska	6,50	18,80	8,20	5,20	2,80	6,00	2,90	3,80	2,10	5,50	-	-	6,80
ul. Piaskowa 103	17,10	26,90	16,20	8,10	3,60	5,40	3,80	4,00	2,40	3,70	-	-	9,12
ul. Ujezdźka 12	11,10	18,50	8,10	6,90	3,80	8,90	4,60	4,50	2,90	4,40	-	-	7,37
ul. Literacka / ul. Niebrowska	12,70	-	13,80	5,80	3,90	3,50	2,80	2,30	2,10	4,20	-	-	5,68

Lokalizacja punktu pomiarowego	NO ²												Śr/rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ul. św. Antoniego 14	37,0	31,7	34,2	33,7	19,9	22,50	-	17,0	21,7	25,2	-	-	26,99
ul. Warszawska 20/22	39,3	37,6	40,0	38,80	26,40	29,30	21,00	17,50	19,90	24,20	-	-	29,40
ul. Spalska	20,50	21,70	26,10	24,10	16,20	14,90	15,10	13,40	16,80	13,80	-	-	18,26
ul. Piaskowa 103	24,40	19,80	23,40	20,10	10,20	12,40	10,80	10,10	17,70	15,80	-	-	16,47
ul. Ujezdźka 12	33,60	29,30	24,40	35,60	27,70	32,40	30,90	23,10	23,50	32,50	-	-	29,30
ul. Literacka / ul. Niebrowska	23,40	-	23,50	22,60	11,50	11,80	10,00	11,50	14,90	18,40	-	-	16,40

W mieście Tomaszowie Mazowieckim notuje się powolną poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego. Jednak aktualny stan nie jest zadowalający i wymaga dalszych działań naprawczych. W dalszym ciągu notuje się wysokie wskaźniki emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych. Zanieczyszczenie pochodzenia komunikacyjnego odnotowuje się wzdłuż głównych dróg krajowych i wojewódzkich znajdujących się na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Źródłem emisji powierzchniowej, zwłaszcza w okresie zimowym, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Jej uciążliwość jest szczególnie odczuwalna na obszarach gęstej zabudowy śródmiejskiej.

9.7. Program ochrony powietrza

Uchwałą nr LIV/1518/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 19 kwietnia 2010 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim. Nazwa strefy: strefa piotrkowsko – radomszczańska; Kod strefy: PL.10.05.z.06; Obszar objęty programem: powiat Tomaszowski – miasto Tomaszów Mazowiecki (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2010 r. Nr 139 poz. 1161) został przyjęty program ochrony powietrza obejmujący obszar miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Program ten określono ze względu na stwierdzone przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10.

10. Ochrona przed hałasem

Szkodliwość hałasu dla organizmu jest uzależniona od natężenia dźwięku, jego częstotliwości i czasu trwania. Jednym z głównych źródeł jest hałas pochodzący ze środków transportu drogowego. Poprawa stanu dróg niewątpliwie wpływa na obniżenie poziomu zagrożenia ze strony tego czynnika.

W 2010 roku uchwałą nr LVIII/1583/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 29 czerwca 2010 r. w sprawie określenia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych i ekspresowych z terenu województwa łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne, tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu, określone wskaźnikiem hałasu L_{DWN} i L_N na lata 2009 – 2014.” (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2010 r. Nr 273, poz. 2259) określono program ochrony środowiska przed hałasem w odniesieniu do miasta Tomaszowa Mazowieckiego na odcinku drogi krajowej Nr 8.

11. Edukacja ekologiczna

11.1. Działania z zakresu edukacji ekologicznej przeprowadzone przez Wydział Inżyniera Miasta Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim

Zarówno w roku 2011, jak i w roku 2012, kontynuowano realizację „Programu edukacyjno-ekologicznego EKOPOZYTYWNI realizowany w ramach programu informacyjno-edukacyjnego dla społeczeństwa z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

W obu przypadkach złożono wnioski do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi o przyznanie dotacji na zadania zaplanowane do realizacji. W efekcie podpisanych umów odpowiednio **Nr 149/EE/D/2011** z dnia 6 września 2011 r. i **Nr 241/EE/D/2012** z dnia 14 sierpnia 2012 r. uzyskano dotacje w wysokości: **21 243,25 zł** i **22 954,86 zł**.

Główne cele, jakie zamierzano osiągnąć w 2011 i 2012 roku w ramach tego programu, to:

1. ograniczenie masy odpadów niesegregowanych wytwarzanych przez gospodarstwa domowe,
2. zwiększenie ilości odzyskiwanych i przetwarzanych surowców wtórnych,
3. likwidacja dzikich wysypisk odpadów,
4. powstanie trwałych grup mieszkańców, współpracujących z samorządem lokalnym, podejmujących nowe wyzwania w zakresie edukacji ekologicznej,
5. zwiększenie sprzyjającego nastawienia społeczności lokalnej do zagadnień właściwej gospodarki odpadami,
6. wypracowanie właściwych postaw właścicieli psów.

W 2011 r. zgodnie z harmonogramem zrealizowano następujące zadania:

1) Produkcja i emisja cyklu 25 audycji radiowych o tematyce ekologicznej. Podczas 15-minutowych audycji, które były emitowane w każdy poniedziałek o godz. 10¹⁵, poruszano między innymi takie tematy, jak: segregacja odpadów, odpady wielkogabarytowe, elektrośmieci, spalanie odpadów, opieka nad zwierzętami, obowiązki właścicieli zwierząt, obowiązki w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości, przeterminowane leki.

Stałym elementem każdej audycji była sonda nagrana z udziałem mieszkańców naszego miasta dotycząca aktualnego tematu audycji, która pokazywała, jaką wiedzę na dany temat dysponują mieszkańcy naszego miasta. Następnie pracownicy Wydziału Inżyniera Miasta i zaproszeni goście komentowali wyniki sondy, omawiając jednocześnie zagadnienia będące tematem audycji. Na zakończenie każdej audycji przeprowadzony był quiz dotyczący

zagadnień poruszanych w audycji. Osoba, która udzieliła prawidłowej odpowiedzi, nagradzana była pendrive'm z logo programu i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ponadto audycje poprzedzały zapowiedzi emitowane każdego dnia kilka razy w paśmie Informacje Samorządowe.

2) Organizacja II Biegu na Orientację „AZYMUT NA EKOLOGIĘ”, propagującego zasady segregacji odpadów.

Organizatorem tego biegu był Wydział Inżyniera Miasta przy współpracy Skansenu Rzeki Pilicy, Straży Miejskiej w Tomaszowie Mazowieckim, firmy Veolia Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim i Nadleśnictwa Smardzewice. Natomiast Ośrodek Sportu i Rekreacji w Tomaszowie Maz. zapewnił pomoc techniczną.

W biegu uczestniczyły 492 osoby rywalizujące w 8 kategoriach. Każdy uczestnik otrzymał na starcie kolorową mapę terenu z naniesionymi punktami kontrolnymi. Długość tras biegu została dostosowana do możliwości startujących i była różna w każdej z ośmiu kategorii wiekowych - od 1 950 m do 4 390 m. Zadaniem uczestników było odnalezienie wszystkich punktów kontrolnych zaznaczonych na mapie w odpowiedniej kolejności i w jak najkrótszym czasie. Odnalezienie punktów kontrolnych, którymi między innymi były:

- pojemniki do segregacji odpadów,
- kosze uliczne,
- kosze na odchody zwierzęce,

potwierdzało się przy pomocy specjalnych chipów wypożyczonych od organizatorów.

Zwycięzcy w każdej z ośmiu kategorii indywidualnych otrzymali nagrody ufundowane przez Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Nagrody w kategorii P - patrol stanowiły wydawnictwa książkowe Lasów Państwowych. Ponadto drobne upominki otrzymali wszyscy uczestnicy biegu w kategorii rodzinnej oraz najstarszy i najmłodszy uczestnik biegu.

Dodatkową atrakcją było przeprowadzenie na terenie Skansenu Rzeki Pilicy biegu na orientację o puchar rzeki Pilicy, w którym wystartowało 215 uczestników. Na zwycięzców też czekały nagrody.

Zwycięzcy zarówno II Biegu na Orientację „AZYMUT NA EKOLOGIĘ”, jak i biegu o puchar rzeki Pilicy, otrzymali dyplomy.

W oczekiwaniu za ogłoszenie wyników i wręczenie nagród został przeprowadzony konkurs rysunkowy pod hasłem „Moje wspomnienia z biegu”, w którym brali udział głównie najmłodszy uczestnicy II Biegu na Orientację „AZYMUT NA EKOLOGIĘ”. Wszyscy

uczestnicy tego konkursu również otrzymali upominki.

3) Zakup nagród dla zwycięzców II Biegu na Orientację „AZYMUT NA EKOLOGIĘ” w 8 kategoriach, takich jak:

- aparaty cyfrowe Benq C1430 – za zajęcie I miejsca,
- odtwarzacze MP4 Intenso Video Rocker LCD 1,5`` – za zajęcie II miejsca ,
- pendrive`y KINGSTON G2 8GB – za zajęcie III miejsca.

4) Opracowanie i druk informatora ekologicznego „Pamiętnik EKOPOZYTYWNEGO” w ilości 15 000 szt., który zawiera między innymi informacje dotyczące postępowania z odpadami, w szczególności z odpadami problemowymi. Informator został opracowany w oparciu o projekt plakatu opracowanego w 2010 r. Ponadto jest wzbogacony o dodatkowe informacje dotyczące:

- sposobu postępowania z padliną,
- schroniska dla bezdomnych zwierząt,
- adopcji psów,
- obowiązków właścicieli psów,
- obowiązków właścicieli nieruchomości.

Informator został przekazany do wszystkich szkół i przedszkoli na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Był także rozdawany mieszkańcom podczas imprez ekologicznych.

5) Dodruk zaprojektowanych rysunków do pokolorowania luzem włożonych w teczki przeznaczonych dla najmłodszych o tematyce ekologicznej, które w 2010 roku cieszyły się dużym powodzeniem. Konieczne było dodrukowanie kolejnej partii tych kolorowanek. Wydrukowano 2 000 szt. kompletów kolorowanek edukacyjnych, które jak w 2010 roku wzbogaciły cykl pogadanek prowadzonych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Tomaszowie Mazowieckim wśród uczniów szkół podległych Prezydentowi Miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Kolorowanki stanowiły również upominki dla najmłodszych uczestników II Parkowego Biegu na Orientację AZYMUT NA EKOLOGIĘ oraz dla uczestników konkursów i quizów przeprowadzonych w ramach programu EKOPOZYTYWNI. Ponadto kolorowanka jest umieszczona i dostępna na stronie internetowej Urzędu Miasta i była przekazana do szkół i przedszkoli podległych Prezydentowi Miasta.

6) Opracowanie i druk plakatów i innych materiałów informacyjnych tematycznie związanych z realizacją zadań wynikających z programu EKOPOZYTYWNI.

Pierwszy plakat został opracowany i wydrukowany (130 szt.) w kwietniu 2011 r. i informował

o II zbiórce zużytych opon, która miała miejsce w dniach 13, 14 i 15 kwietnia 2011 r., jeszcze przed złożeniem wniosku o udzielenie dotacji do realizacji niniejszego zadania.

W ramach realizacji programu wykonano następujące plakaty informujące o:

- imprezie interaktywnej dla dzieci o tematyce ekologicznej pod hasłem „WAKACJE Z EKOLOGIĄ” (wydrukowano 65 szt.),
- zbiórce zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz III zbiórce zużytych opon (wydrukowano 110 szt.),
- IV zbiórce opakowań szklanych i kabarecie dla osób dorosłych o tematyce ekologicznej pod tytułem „NA BETONIE KWIATY NIE ROSNĄ” (wydrukowano 130 szt.).

Ponadto opracowano i wydrukowano plakat zachęcający do adopcji psów z tomaszowskiego schroniska dla bezdomnych zwierząt (500 szt.), który był wykorzystywany również w roku 2012. Łącznie w ramach realizowanego wniosku opracowano 4 projekty plakatów i 1 poza wnioskiem, ale w ramach realizowanego Programu EKOPOZYTYWNI, a wydrukowano w ramach realizowanego wniosku 805 szt., łącznie 935 szt. plakatów informujących o imprezach i innych działaniach podejmowanych w ramach realizacji „Programu edukacyjno – ekologicznego EKOPOZYTYWNI”.

7) Zorganizowanie dwóch imprez interaktywnych o tematyce ekologicznej. W dniu 5 lipca 2011 r. w Parku Miejskim SOLIDARNOŚĆ odbyła się impreza interaktywna dla dzieci, która została zrealizowana na kanwie bajki o Jasiu i Małgosi. Druga impreza miała miejsce w dniu 11 września 2011 r. i był to kabaret z przesłaniem ekologicznym pod nazwą „Na betonie kwiaty nie rosną”. Obie imprezy przygotowali artyści MUSIC MACHINES - ORGANIZACJA I OBSŁUGA IMPREZ MACIEJ MOŁĘDA z Warszawy. Gościem naszego miasta podczas pikniku, na którym zaprezentowano ekologiczny kabaret, był pan Andrzej Czapla - wiceprezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Aktorzy w trakcie obydwu przedstawień poruszyli wiele problemów dotyczących ekologii i ochrony środowiska, skupiając się głównie na zaśmiecaniu lasów i segregacji odpadów.

8) Zakup nagród dla uczestników zbiórki opakowań szklanych w kategorii indywidualnej przeprowadzonej podczas IV Pikniku Organizacji Pozarządowych „LOKALNI NIEBANALNI” w dniu 11 września 2011 r.

Zakupiono nagrody dla trzech osób, które na miejsce zbiórki dostarczyły największe ilości opakowań szklanych. Były to:

- aparat cyfrowy Benq C1430 – za zajęcie I miejsca,

- odtwarzacz MP4 Intenso Video Rocker LCD 1,5`` – za zajęcie II miejsca ,
- pendrive KINGSTON G2 8GB – za zajęcie III miejsca.

Była to już czwarta zbiórka opakowań szklanych w dwóch kategoriach, przeznaczona dla osób fizycznych i dla organizacji pozarządowych. W zbiorce tej udział wzięło 58 osób oraz trzy organizacje pozarządowe. Zebrano łącznie prawie 1,5 tony opakowań szklanych.

9) Zakup nagród dla uczestników zbiórki opakowań szklanych w kategorii grupowej przeprowadzonej podczas IV Pikniku Organizacji Pozarządowych „LOKALNI NIEBANALNI” w dniu 11 września 2011 r.

Zakupiono nagrody dla trzech organizacji pozarządowych, które na miejsce zbiórki dostarczyły największe ilości opakowań szklanych. Były to imbryki elektryczne.

Szczegóły omówiono powyżej w punkcie 8.

10) Zakup 450 szt. gadżetów z logo programu EKOPOZYTYWNI i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, takich jak pendrive'y i torby na zakupy wielokrotnego użytku, które po złożeniu przybierają kształt owoców. Gadżety wykorzystywano jako nagrody i upominki dla uczestników quizów i konkurów oraz innych imprez organizowanych w ramach programu EKOPOZYTYWNI.

Ponadto w ramach realizacji zadania objętego wnioskiem o dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi pod nazwą „Program edukacyjno-ekologiczny EKOPOZYTYWNI realizowany w ramach Programu informacyjno-edukacyjnego dla społeczeństwa z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego – kontynuacja” zorganizowano i przeprowadzono następujące zadania:

1) Kontynuacja zbiórki przeterminowanych leków i zużytych termometrów rtęciowych.

W 2011 r. w zbiorce uczestniczyło, podobnie jak i w 2010 r., dwanaście aptek, z których jedna zbiera także zużyte termometry rtęciowe. W 2011 r. mieszkańcy Tomaszowa Mazowieckiego oddali do tych aptek 1 499 kg przeterminowanych leków i 60 szt. termometrów rtęciowych. W akcji wykorzystywane były plakaty opracowane w roku 2009.

2) Zbiórka zużytych opon. Zaplanowano i zrealizowano dwie zbiórki zużytych opon, jedną w okresie wiosennym oraz jedną w okresie jesiennym. O działaniach mieszkańcy byli poinformowani poprzez plakaty umieszczone na słupach ogłoszeniowych, w autobusach komunikacji miejskiej, w lokalnej prasie oraz na stronach internetowych Urzędu Miasta, a także w radiu FaMa.

Podczas wiosennej zbiórki, która miała miejsce w dniach 13 – 15 kwietnia 2011 r., zostało zebrane 2 300 szt. opon, czyli około 14,5 tony. Natomiast podczas jesiennej zbiórki, która

miała miejsce w dniach 20 – 22 października 2011 r., zostało zebrane około 6,7 tony opon.

3) Cykl pogadań w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, realizowany przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Tomaszowie Mazowieckim. W spotkaniach, podczas których prowadzone były pogadanki związane z edukacją ekologiczną, brały udział następujące grupy wiekowe:

- uczniowie klas „0”,
- uczniowie klas I-III,
- uczniowie klas IV-VI,
- gimnazjaliści.

Zakres tematyczny pogadań obejmował:

- segregowanie odpadów,
- obowiązki właścicieli psów i ich właściwe, bezpieczne zachowanie,
- dzikie wysypiska śmieci i związane z tym zagrożenia dla środowiska,
- zagrożenia związane z bezpiecznym i zrównoważonym korzystaniem ze środowiska naturalnego,
- zasady bezpiecznego uczestniczenia w ruchu drogowym, ze szczególnym naciskiem na zachowania zdrowia i życia, a także właściwych zachowań sprzyjających środowisku.

Podczas pogadań były organizowane związane z nimi tematycznie konkursy i quizy. Dzieci biorące w nich udział w pogadankach otrzymywały drobny upominek związany z tematyką ochrony środowiska.

4) Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, która po raz pierwszy została zorganizowana w formie objazdowej. Podczas trzech dni trwania zbiórki zebrano **1, 730 Mg** zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. O działaniach mieszkańcy byli poinformowani w drodze ogłoszeń umieszczonych na słupach ogłoszeniowych, w autobusach komunikacji miejskiej, w lokalnej prasie oraz na stronach internetowych Urzędu Miasta, a także w radiu FaMa.

W 2012 r. zgodnie z harmonogramem zrealizowano następujące zadania:

1) Opracowanie, druk i rozpowszechnianie informatora ekologicznego „Segreguję odpady, bo tak trzeba” w ilości 35 000 szt., który zawiera informacje dotyczące zmian systemu gospodarowania odpadami od lipca 2013 r. oraz sposobów ich segregacji. Zostanie on przekazany mieszkańcom miasta Tomaszowa Mazowieckiego, którzy są właścicielami,

zarządcami bądź dzierżawcami nieruchomości zlokalizowanych w granicach administracyjnych Gminy – Miasto Tomaszów Mazowiecki.

2) Dodruk zaprojektowanych rysunków do pokolorowania luzem włożonych w teczki przeznaczonych dla najmłodszych o tematyce ekologicznej, które cieszą się dużym powodzeniem. Konieczne okazało się dodrukowanie kolejnej partii tych kolorowanek. Wydrukowano 2 000 szt. kompletów kolorowanek edukacyjnych, które jak w poprzednich latach wzbogaciły cykl pogadanek prowadzonych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej wśród uczniów szkół podległych Prezydentowi Miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Kolorowanki stanowiły również upominki dla uczestników zbiórki opakowań szklanych przeprowadzonej w ramach programu EKOPOZYTYWNI. Ponadto kolorowanka jest umieszczona i dostępna na stronie internetowej Urzędu Miasta. Była również przekazana do szkół i przedszkoli podległych Prezydentowi Miasta.

3) Opracowanie graficzne, druk oraz rozpowszechnianie plakatów informujących o działaniach podejmowanych w ramach programu. W ramach realizacji programu wykonano następujące projekty informujące o:

- IV zbiórce zużytych opon (wydrukowano 130 szt.),
- V zbiórce opakowań szklanych (wydrukowano 88 szt.),
- V zbiórce zużytych opon (wydrukowano 110 szt.).

Ponadto opracowano i wydrukowano plakat informujący o zmianie systemu gospodarowania odpadami od lipca 2013 r. Do opracowania plakatu wykorzystano pierwszą stronę informatora ekologicznego „Segreguję odpady, bo tak trzeba”. Plakat wydrukowano w ilości 1000 szt. Plakat był i jest nadal umieszczany na słupach ogłoszeniowych, w autobusach MZK, na tablicach ogłoszeniowych Urzędu Miasta oraz na stronie internetowej.

Poza złożonym wnioskiem opracowano i wydrukowano plakat informujący o zbiórce zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

4) Zakup nagród dla uczestników zbiórki opakowań szklanych w kategorii indywidualnej przeprowadzonej podczas V Pikniku Organizacji Pozarządowych „LOKALNI NIEBANALNI” w dniu 9 września 2012 r.

Była to V zbiórka opakowań szklanych, która została zorganizowana przez Wydział Inżyniera Miasta Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim przy udziale VEOLIA Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim.

Zakupiono nagrody dla trzech osób, które na miejsce zbiórki dostarczyły największe ilości opakowań szklanych. Były to:

- tablet MID08 MANTA – za zajęcie I miejsca,
- ramka cyfrowa 7` Intenso – za zajęcie II miejsca ,
- pendrive ADATA 32GB S107 – za zajęcie III miejsca.

Zbiórkę przeprowadzono w dwóch kategoriach, przeznaczonych dla mieszkańców miasta i grup. W zbiórce tej udział wzięło 213 osób oraz 26 grup. Zebrano łącznie prawie 7,6 tony szkła opakowaniowego.

5) Zakup nagród dla uczestników zbiórki opakowań szklanych w kategorii grupowej przeprowadzonej podczas V Pikniku Organizacji Pozarządowych „LOKALNI NIEBANALNI” w dniu 9 września 2012 r.

Zakupiono nagrody dla trzech grup, które na miejsce zbiórki dostarczyły największe ilości opakowań szklanych. Były to:

- tablet MID08 MANTA – za zajęcie I miejsca,
- głośniki Logitech Z313 2.1 – za zajęcie II miejsca ,
- pendrive ADATA 32GB S107 – za zajęcie III miejsca.

Szczegóły omówiono powyżej w punkcie 4.

6) Zakup 9 600 szt. gadżetów z logo programu EKOPOZYTYWNI i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, takich jak:

- ołówki elastyczne,
- ołówki „figurki” ,
- breloczki – latarki,
- breloczki – piłeczki antystresowe,
- długopisy świecące,
- pojemniki na woreczki na psie odchody.

Gadżety wykorzystywano jako nagrody i upominki dla uczestników quizów, konkurów i pogadanek oraz innych imprez organizowanych w ramach programu EKOPOZYTYWNI.

Ponadto w ramach realizacji zadania objętego wnioskiem o dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi pod nazwą „Program edukacyjno-ekologiczny EKOPOZYTYWNI realizowany w ramach Programu informacyjno-edukacyjnego dla społeczeństwa z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego – kontynuacja” zorganizowano i przeprowadzono następujące zadania:

- 1) Cykl pogadanek w szkołach podstawowych i gimnazjalnych** realizowany przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Tomaszowie Mazowieckim. W spotkaniach, podczas których prowadzone były pogadanki związane z edukacją ekologiczną, brały udział

następujące grupy wiekowe:

- uczniowie klas „0”,
- uczniowie klas I-III,
- uczniowie klas IV-VI,
- gimnazjaliści.

Zakres tematyczny pogadank obejmował:

- segregowanie odpadów,
- obowiązki właścicieli psów i ich właściwe, bezpieczne zachowanie,
- dzikie wysypiska śmieci i związane z tym zagrożenia dla środowiska,
- zagrożenia związane z bezpiecznym i zrównoważonym korzystaniem ze środowiska naturalnego,
- zasady bezpiecznego uczestniczenia w ruchu drogowym, ze szczególnym naciskiem na zachowania zdrowia i życia, a także właściwych zachowań sprzyjających środowisku.

Podczas pogadank zorganizowane były związane z nimi tematycznie konkursy i quizy. Dzieci biorące w nich udział w pogadankach otrzymały drobne upominki z logo Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi i logo EKOPOZYTYWNI.

2) Kontynuacja zbiórki przeterminowanych leków i zużytych termometrów rtęciowych.

W 2012 r. w zbiórce uczestniczyło podobnie jak w 2010 i 2011 r. dwanaście aptek, z których jedna zbiera także zużyte termometry rtęciowe. W 2012 r. mieszkańcy Tomaszowa Mazowieckiego oddali do tych aptek 1 447 kg przeterminowanych leków i 60 szt. termometrów rtęciowych. W akcji wykorzystywane były plakaty opracowane w roku 2009.

3) Zbiórka zużytych opon. Zaplanowano i zrealizowano dwie zbiórki zużytych opon, jedną w okresie wiosennym oraz jedną w okresie jesiennym. O działaniach mieszkańcy byli poinformowani poprzez plakaty umieszczone na słupach ogłoszeniowych, w autobusach komunikacji miejskiej, w lokalnej prasie oraz na stronach internetowych Urzędu Miasta, a także w radiu FaMa.

Podczas wiosennej zbiórki, która miała miejsce w dniach 19 - 21 kwietnia 2012 r., zostało zebrane 535 szt. opon, czyli około 3,75 tony. Natomiast podczas jesiennej zbiórki, która miała miejsce w dniach 15 – 17 listopada 2012 r., zebrano około 7,9 tony to jest 1 128 szt. opon. Łącznie w 2012 roku zebrano 1 663 szt. zużytych opon samochodowych, to jest 11,65 tony.

4) II zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, podczas której zebrano **0,570 Mg** zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. O działaniach mieszkańcy byli

poinformowani w drodze ogłoszeń umieszczonych na słupach ogłoszeniowych, w autobusach komunikacji miejskiej, w lokalnej prasie oraz na stronach internetowych Urzędu Miasta, a także w radiu FaMa.

Należy podkreślić, że różnorodne formy działań przewidzianych w programie EKOPOZYTYWNI, takie jak m. in. rozpowszechnianie plakatów, kolorowanek edukacyjnych i zestawów higienicznych dla zwierząt, emisja audycji radiowych, organizacja plenerowych imprez ekologicznych, przeprowadzanie pogadek oraz quizów i konkursów ekologicznych, a także zbiórki różnego rodzaju odpadów, zwróciły uwagę mieszkańców Tomaszowa Mazowieckiego na istotne problemy środowiskowe. Z pewnością przyczyniły się do wskazania prawidłowych rozwiązań, a także pomogły w wyrobieniu właściwych postaw i zachowań, nie tylko wśród dzieci i młodzieży, ale także wśród osób dorosłych.

11.2. Działania z zakresu edukacji ekologicznej przeprowadzone przez jednostki oświatowe.

W jednostkach oświatowych podległych Prezydentowi Miasta, niezależnie od działań podjętych przez Urząd Miasta, również realizowane są zadania z zakresu edukacji ekologicznej skierowane do przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Wszystkie jednostki uczestniczą w zbiorce zużytych baterii, kartridży, makulatury i innych surowców wtórnych.

Wszystkie jednostki co roku biorą udział w akcji „Sprzątanie Świata”. Uczniowie biorą również udział w organizowanej corocznie akcji „Ratujmy kasztanowce”, podczas której na jesieni zbierane są liście opadłe z kasztanowców.

Poniżej omówiono działania z zakresu edukacji ekologicznej podejmowane przez jednostki oświatowe:

Przedszkole Nr 2
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: „Święto Drzewa”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. lasu i parku2. szkółki leśnej w Iłkach• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Klub Przyjaciół Ochrony Środowiska” – gazetka dla rodziców, cykliczne zajęcia

<p>z dziećmi</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. „Piramida żywienia przedszkolaka”- program edukacyjny 3. „Bezpieczny przedszkolak” – program edukacyjny <ul style="list-style-type: none"> • udział w akcji: <ul style="list-style-type: none"> - „Sprzątanie Świata”, - „Ratujmy kasztanowce” • organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych: <ol style="list-style-type: none"> 1. makulatury, opakowań szklanych i plastikowych przez cały rok szkolny 2. baterii 3. opakowań szklanych
<p>w 2012 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Święto Drzewa” 2. konkurs „Najpiękniejsze drzewo” 3. organizacja konkursu piosenki „Zdrowy przedszkolak to ja” 4. Święto pieczonego ziemniaka – ośrodek w Woli Wiadernej • wycieczka do: <ol style="list-style-type: none"> 1. szkółki leśnej w Iłkach 2. lasu i parku 3. stadniny koni w Woli Wiadernej • realizacja projektów/ programu pod nazwą: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Przedszkolak pełen zdrowia” – program edukacyjny 2. „Jemy warzywa i owoce sezonowe” – program edukacyjny 3. „Klub Przyjaciół Ochrony Środowiska” - gazetka dla rodziców • udział w akcji „Sprzątanie Świata” , • organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych: <ol style="list-style-type: none"> 1. makulatury, opakowań szklanych i plastikowych przez cały rok szkolny 2. baterii 3. opakowań szklanych

Przedszkole 3
<p>w 2011 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: Konkurs ekologiczny „Z ekologią za pan brat” • wycieczka do: <ol style="list-style-type: none"> 1. parku 2. ogródków działkowych • realizacja projektów/ programu pod nazwą: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Czyste powietrze wokół nas” 2. „Mamo, tato wolę wodę” 3. „Kubusiowi przyjaciele przyrody” • udział w akcji „Sprzątanie Świata” • organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych: <ol style="list-style-type: none"> 1. baterii 2. korków plastikowych 3. płyt CD i DVD
<p>w 2012 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurs ekologiczny – „Ziemia – to wyspa zielona”

<ul style="list-style-type: none">2. Festiwal piosenki przedszkolnej „Zdrowy przedszkolak to ja”• wycieczka do:<ul style="list-style-type: none">1. piotrkowskiej firmy „Szkło – Dekor”2. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ul style="list-style-type: none">1. „Super Wiewiórka”2. „Czyste powietrze wokół nas”3. „Mamo, tato wolę wodę”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:<ul style="list-style-type: none">1. baterii2. korków plastikowych3. płyt CD i DVD
--

Przedszkole Nr 5
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: organizacja pikniku rodzinnego z okazji Dnia Dziecka• wycieczka do:<ul style="list-style-type: none">1. groty solnej2. Spały – ścieżki edukacyjne Nadleśnictwa3. Kołacinka – edukacja ekologiczna• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ul style="list-style-type: none">1. program „Czyste powietrze”2. projekt „Ratujmy konie”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych: zużytych baterii
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: organizacja pikniku rodzinnego z okazji Dnia Dziecka• wycieczka do:<ul style="list-style-type: none">1. groty solnej2. Spały – ścieżki edukacyjne Nadleśnictwa3. Kołacinka – edukacja ekologiczna• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ul style="list-style-type: none">1. program „Czyste powietrze”2. projekt „Ratujmy konie”3. projekt „Czysta rzeka”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:<ul style="list-style-type: none">1. baterii2. urządzeń elektronicznych

Przedszkole Nr 8
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ul style="list-style-type: none">1. piknik rodzinny z okazji Dnia Ziemi EKO-SMOKI2. „Święto Drzewa”3. „Urodziny Pani Dyni”

<ul style="list-style-type: none">4. konkurs na „Mistrza w zbieraniu makulatury”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. osady edukacyjnej Kole – współpraca z nadleśnictwem2. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”3. lasu i parku• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. gazetki dla rodziców w ramach KLUBU GAJA2. „Piramida żywienia przedszkolaka”3. „Bezpieczny przedszkolak”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. opakowań szklanych2. „Komputery za tonery” współpraca z Przedsiębiorstwem TECHNIKA z Gliwic3. baterii4. makulatury
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. piknik rodzinny z okazji Dnia Ziemi U WODZA TAKA TUKA2. „Święto Drzewa”3. konkurs plastyczny z udziałem rodziców „Drzewo miłości i radości”4. konkurs na „Mistrza w zbieraniu makulatury”5. konkurs piosenki „Zdrowy przedszkolak to ja”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. osady edukacyjnej w Kole – „Święto pieczonego ziemniaka” z rodzicami2. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”3. lasu i parku• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. gazetka dla rodziców w ramach KLUBU GAJA2. „Mamo tato, wolę wodę”3. „Przedszkolak pełen zdrowia”4. „Jemy warzywa sezonowe”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. opakowań szklanych2. „Komputery za tonery” współpraca z Przedsiębiorstwem TECHNIKA z Gliwic3. baterii4. makulatury

Przedszkole Nr 9

w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. festyn edukacyjno- rekreacyjny „Od schroniska do legowiska”2. konkurs plastyczny „Mój pluszowy miś”3. konkurs plastyczny „Żonkil nadziei”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. Łodzi do groty solnej2. muzeum3. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”4. Skansenu Rzeki Pilicy

<ul style="list-style-type: none">• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Czyste powietrze wokół nas”2. „Kubusiowi Przyjaciele Natury”3. udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. opakowań szklanych2. nakrętek
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. konkurs piosenki – „Zdrowy przedszkolak”2. piknik rodzinny• wycieczka:<ol style="list-style-type: none">1. na basen „Fala”2. do biblioteki na wystawę „Andersen w oczach dziecka”• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Czyste powietrze wokół nas”2. „Wyciągamy dzieci z bramy”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych - nakrętek

Przedszkole Nr 10

w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. piknik ekologiczny – zbiórka opakowań szklanych2. festyn rodzinny – „Święto pieczonego ziemniaka”3. organizacja konkursu recytatorskiego „Zostań przyjacielem natury”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. pobliskiego lasu na Wąwale2. plener plastyczny - tworzenie obrazów na dużej powierzchni materiału w naturalnym Środowisku, jakim jest las, polana leśna• realizacja projektów/ programu pod nazwą: „Kubusiowi Przyjaciele Natury”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. baterii2. plastikowych korków
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. rejestrowanie przyrody za pomocą aparatu fotograficznego, ołówka, kredki, magnetofonu2. zapraszanie ludzi lasu - leśniczego, myśliwego w celu przekazywania ciekawych wiadomości z życia lasu i pozyskiwania nowych przyjaciół przedszkola• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. lasu w Białobrzegach2. Nadleśnictwa w Smardzewicach3. schroniska dla bezdomnych zwierząt• realizacja projektów/ programu pod nazwą: „Ziemia nasza planeta”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”

Przedszkole Nr 11

w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. piknik „Ekopozytywnych”2. piknik z okazji „Dnia Ziemi” (inscenizacja w wykonaniu dzieci), „Święta Drzewa” (sadzenie drzewek w ogrodzie przedszkolnym, pogadanka z leśniczym), „Witamy wiosnę”3. konkurs wiedzy o ochronie środowiska „Mali ekolodzy”4. prelekcja i pogadanka leśniczego z Nadleśnictwa Smardzewice• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. Nadleśnictwa Smardzewice do szkółki leśnej2. „Dino Parku” w Kołacinku• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Kubusiowi Przyjaciele Natury”2. „Mali ekolodzy”3. „Czyste powietrze wokół nas”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. opakowań szklanych2. baterii3. plastikowych korków
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. piknik „Ekopozytywnych”2. piknik z okazji „Dnia Ziemi”, „Święta Drzewa”, „Witamy wiosnę”3. pogadanki i spotkania z leśniczym• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. „Zoo safari” w Borysewie2. lasu, parku, ogródków działkowych3. nad Zalew Sulejowski do Ośrodka Iłki w Swolszewicach• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Kubusiowi Przyjaciele Natury”2. „Czyste powietrze wokół nas”3. „Każdy przedszkolak wie, co ekologią się zowie”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. opakowań szklanych2. baterii3. plastikowych korków
Przedszkole Nr 12
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. konkurs „Z Ekologią za Pan Brat”2. piknik rodzinny na Przystani• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. parku, lasu, ogródków działkowych• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Super Wiewiórka”2. „Czyste powietrze wokół nas”

<p>3. „Kubusiowi Przyjaciele Przyrody”</p> <ul style="list-style-type: none">• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. baterii2. korków plastikowych
<p>w 2012 roku:</p> <ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. konkurs „Zdrowy przedszkolak to ja”2. konkurs „Ziemia to wyspa zielona”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. parku, lasu, rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”2. Huty Szkła w Piotrkowie Tryb. „Szkło-Dekor”3. Kołacinka – Park Dinozaurów• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Mamo, tato wolę wodę”2. „Czyste powietrze wokół nas”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. baterii2. plastikowych korków

Przedszkole Nr 14
<p>w 2011 roku:</p> <ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. konkurs fotograficzny dla dzieci i rodziców z naszego przedszkola – „Jesień i ja”2. „Dzień niezapominajki”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. osady edukacyjnej w Kole2. lasu i parku3. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”4. Safari – zoo w Borysewie• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Kubusiowi przyjaciele przyrody”2. „Mamo, tato wolę wodę”3. „Czyste powietrze wokół nas”4. „Światowy dzień bez papierosa”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. opakowań szklanych2. baterii3. makulatury4. zużytych płyt CD i DVD
<p>w 2012 roku:</p> <ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. konkurs piosenki „Zdrowy przedszkolak to ja”2. organizacja przedszkolnego plastycznego konkursu „Zdrowy styl życia”3. „Święto Drzewa”4. „Dzień Ziemi”• wycieczka do:

<ol style="list-style-type: none">1. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”2. parku i lasu3. Grot Nagórzyckich <ul style="list-style-type: none">• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Kubusiowi przyjaciele przyrody”,2. „Bezpieczny przedszkolak”3. „Mamo, tato wolę wodę”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. płyt DVD i CD2. baterii3. opakowań szklanych

Przedszkole Nr 16

w 2011 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. konkurs „Zdrowy Przedszkolak”
 2. konkurs „Instrument z odpadka”
 3. konkurs „Jestem przyjacielem przyrody”
 - wycieczka do:
 1. lasu
 2. Nadleśnictwa Smardzewice
 3. osady edukacyjnej w Kole
 - realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. „Kubusiowi Przyjaciele Natury”
 2. „Akademia Zdrowego Przedszkolaka”
 3. „Czyste powietrze”
 - udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:
1. plastikowych nakrętek
 2. makulatury
 - 3. baterii

w 2012 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. konkurs „Zdrowo i bezpiecznie”
 2. konkurs „Zielony kącik przyrody”
 3. konkurs „Recykling w przedszkolu”
- wycieczka do:
 1. lasu - Fryszerka
 2. Nadleśnictwa Smardzewice
- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. „Czyste powietrze”
 2. „Kubusiowi Przyjaciele Natury”
 3. „Akademia Zdrowego Przedszkolaka”
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:
 1. plastikowych nakrętek
 2. płyt CD
 3. baterii

Przedszkole Nr 17
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. spotkanie z leśnikiem2. teatryki o tematyce ekologicznej• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. ogródków działkowych2. Ogrodu Botanicznego w Łodzi3. Ogrodu Zoologicznego w Łodzi• realizacja projektów/ programu pod nazwą: „Czyste powietrze wokół nas”• udział w akcji: „Sprzątanie Świata”, „Ratujmy kasztanowce• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. makulatury2. plastikowych korków
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. spotkanie z leśnikiem2. teatryk „Ekologia”, „W zaczarowanym lesie”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. „Ranczo w dolinie” w Badowie Górnym2. Mikrokosmosu w Ujeździe3. Spalskiego Parku Krajobrazowego• realizacja projektów/ programu pod nazwą: „Czyste powietrze wokół nas”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. opakowań szklanych2. makulatury3. plastikowych korków
Przedszkole nr 20
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. „Wiersz ekologiczny”- konkurs literacki dla dzieci i rodziców2. piknik z udziałem leśniczego3. „Skrzydlate marzenia”- teatryk ekologiczny4. „Bal Wiosny”5. „Witaj wiosno”- festyn ekologiczny z udziałem uczniów II LO6. „Bal Jesieni”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”2. Arturówka3. lasu• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Projekt z Wydziału Rozwoju i Strategii Urzędu Miasta n/t Niebieskich Źródeł”2. „Kubusiowi Przyjaciele Natury”3. „Zbieramy puszki – ratujemy konie”4. „Święto Drzewa”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”, „Ratujmy kasztanowce”, „Dzień Ziemi”

<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. „Komputery za tonery”2. baterii3. makulatury
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. „Bal Wiosny”2. „Wiosennie i zielono”- festyn ekologiczny3. festyn rodzinny w plenerze4. „Bal Jesieni”5. „Najciekawszykarmnik dla ptaków”- konkurs dla dzieci i rodziców• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”2. Iłek3. parku i lasu4. Parku Owadów w Ujeździe• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Kubusiowi Przyjaciele Natury”2. „Zaadoptuj rzekę”- Klub Gaja3. „Święto Drzewa”- Klub Gaja• udział w akcji „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. „Komputery na tonery”2. złomu3. makulatury

Szkoła Podstawowa nr 1
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. organizacja szkolnego rajdu „Powitanie wiosny”2. udział w warsztatach ekologicznych w Łodzi „Pod taflą oceanu”3. konkurs ekologiczny EKOPLANETA4. bieg na orientację• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. Świętokrzyskiego Parku Narodowego2. Centrum Nauki Kopernik w Warszawie3. lasu• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. Projekt Edukacji Regionalnej I, II edycja „Nasze jest piękne”2. „Drugie życie elektrośmieci”3. „Trzymaj formę”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”, „Ratujemy kasztanowce”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. zużytych kartridży, tuszy i tunerów do drukarek2. baterii3. nakrętek
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. konkurs „Moje rady na odpady”

<ul style="list-style-type: none">2. konkurs EKOPLANETA i EKOTEST3. konkurs „Odnawialne Źródła Energii” – Kraków4. konkurs „Pokaż, że nie jesteś ekonieborakiem”5. EKO-OKO VI konkurs fotograficzny w „Zielonym obiektywie”6. Konkurs EKOPOCZTÓWKA• wycieczka do:<ul style="list-style-type: none">1. Spalskiego Parku Krajobrazowego (V c i V d – warsztaty w terenie)2. Roztoczańskiego Parku Narodowego3. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ul style="list-style-type: none">1. Projekt Edukacji Regionalnej – „NASZE JEST PIĘKNE”2. „Z ekologią na Ty” – zajęcia w muzeum3. „Clean team”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:<ul style="list-style-type: none">1. opakowań szklanych2. zużytych baterii, kartridży i tonerów do drukarki3. nakrętek

Szkoła Podstawowa nr 6
w 2011 roku: <ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ul style="list-style-type: none">1. bieg na orientację i piknik „Ekopozytywni”2. konkurs „Aktywnie po zdrowie”3. przedstawienie „Kręcimy film o owocach i warzywach”,4. festyn „Od schroniska do legowiska”5. pogadanka w ramach działalności szkolnego koła LOP• wycieczka do:<ul style="list-style-type: none">1. Sulejowskiego Parku Krajobrazowego2. Huty Szkła w Piotrkowie Tryb.• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ul style="list-style-type: none">1. „Nie wyrzucaj jak leci pustych kartridży i tonerów do śmieci”.2. „Śniadanie daje moc”3. realizacja treści z programu wychowawczego:<ul style="list-style-type: none">- Jak chronić przyrodę?- Jak postępować z surowcami wtórnymi?- W świecie ekologii- Czy schroniska dla zwierząt są potrzebne?- Ochrona najbliższego środowiska i dbanie o jego czystość• udział w akcji „Sprzątanie Świata”, „Ratujmy kasztanowce”.• organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych: tonerów i kardridży
w 2012 roku: <ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ul style="list-style-type: none">1. konkurs „Aktywnie po zdrowie”, „Młodzież zapobiega pożarom”2. festyn „Od schroniska do legowiska”,3. konkurs Wiedzy Ekologicznej i Wiedzy o Tomaszowie, którymi zakończył się XX Rajd Pieszy po Ziemi Tomaszowskiej.4. konkurs plastyczny „Ludzie i przyroda w czterech porach roku”• wycieczka do:

<ol style="list-style-type: none">1. Spalskiego Parku Krajobrazowego2. Huty Szkła w Piotrkowie Tryb. <ul style="list-style-type: none">• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Nie wyrzucaj jak leci pustych kartridży i tonerów do śmieci”2. „Z ekologią na ty”3. realizacja treści z programu wychowawczego:<ul style="list-style-type: none">- Jak chronić przyrodę?- Jak postępować z surowcami wtórnymi?- W świecie ekologii- Czy schroniska dla zwierząt są potrzebne?- Ochrona najbliższego środowiska i dbanie o jego czystość.• udział w akcji „Sprzątanie Świata”, „Sprzątamy naszą dzielnicę”, „Ratujmy kasztanowce”.• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. tonerów i kardridży2. makulatury

Szkoła Podstawowa nr 7
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: konkurs „Czy znasz parki narodowe Polski?”• realizacja projektów/ programu pod nazwą: „Nasze jest piękne”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. baterii2. nakrętek plastikowych
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: festyn• wycieczka do Nadleśnictwa Smardzewice• realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Z ekologią na ty” realizowany w muzeum2. „Moje miasto bez elektrośmieci”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. makulatury2. baterii3. nakrętek plastikowych

Szkoła Podstawowa nr 8
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">• organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: konkurs „Jak segregować śmieci”• wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. Nadleśnictwa w Spale2. Ośrodka Hodowli Żubrów w Smardzewicach• organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. makulatury2. plastikowych nakrętek
w 2012 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. konkursy:
 - „Jak segregować śmieci?”
 - „Rozpoznajemy drzewa”
 2. udział w akcji
- wycieczka do szkółki leśnej w Swolszewicach
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”, „Dzień drzewa”, „Ratujmy kasztanowce”
- organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:
 1. makulatury
 2. plastikowych nakrętek
 3. baterii

Szkoła Podstawowa nr 12

w 2011 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. happening z okazji „Dnia Ziemi” w Skansenie Rzeki Pilicy
 2. rajdy organizowane przez PTTK w Piotrkowie Trybunalskim (Sprzątanie Świata, Prażonego Ziemniaka, Parasolowy, Gorącego Czaju Łyk, Puchowego Śniegu Tren, Topienie Marzenny, Wiosna Żaków)
 3. rajdy organizowane przez wychowawców klas - Rajd po Ziemi Tomaszowskiej, „Bobrowym śladem”
 4. zlot ekologiczno - turystyczny PTSM w Przedborzu
 5. oglądanie filmów o tematyce przyrodniczej, zajęcia multimedialne (program Natura 2000)
 6. konkursy:
 - a) Ekologium 2011 - Zielona Planeta Ziemia, naszym bezcennym skarbem
 - b) Powiatowy Konkurs Plastyczny - W przyjaźni z przyrodą
 - c) Kolorowy Hubertusik
 - d) Konkurs Plastyczny - Tajemniczy Świat Owadów
 - e) Konkurs Plastyczny - Piękno lasów pędzlem malowane
 - f) Miejski Konkurs Plastyczny - Ochrona środowiska przed odpadami
 - g) Szkolny Konkurs Ekologiczny
 - h) Powiatowy Konkurs Ekologiczny - Jestem przyjacielem Ziemi, zwierząt i roślin (Im)
 - i) Ogólnopolski Konkurs krajoznawczy - Poznajemy ojcowiznę
 - j) Międzyszkolny Konkurs - Nasze jest piękne (a w tym konkursy: ekologiczny, etnograficzny, plastyczny)
 - k) Ogólnopolski Konkurs - Cudze chwalicie - swego nie znacie
 7. Inne: tworzenie albumów miejsc chronionych - parki narodowe, wykonywanie plakatów o tematyce przyrodniczej, wykonywanie zabawek z surowców wtórnych, wykonanie karmników i budek lęgowych (i przekazanie leśnikom)
- wycieczka do:
 1. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”, Skansenu Rzeki Pilicy, Małych Grot, Rogowa, Palmiarni i zabytkowego Parku „Źródlika”, szkółki leśnej w Iłkach, Ośrodka Hodowli Żubrów w Smardzewicach, Świętokrzyskiego Parku Narodowego
 2. Nadleśnictwa Smardzewice i Koła Łowieckiego „Błękitne Źródła”
 3. wyjazdy na zielone szkoły (np. do Świnoujścia - zwiedzanie Ośrodka Hodowli Żubrów, Wolińskiego Parku Narodowego)
 4. lekcje muzealne o tematyce przyrodniczej (np.: „Ptaki nasi mali przyjaciele”, „Owady

nasi sąsiedzi”, „Flora i fauna okolic naszego miasta”, „Ptaki okolic Częstochowy”, „Las fabryką życia)

- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. Ekopozytywni - program edukacyjno - ekologiczny
 2. Ożywić pola - program edukacji ekologicznej
- udział w akcji: „Sprzątanie Świata”, „Ratujmy Kasztanowce”, „Zbierając baterie - chronimy środowisko”, „Zbiórka zużytych telefonów komórkowych i kartridży”, „Pomagamy zwierzętom ze schroniska - zbiórka żywności i kocy”, „Dokarmiamy zwierzęta zimą”
- organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:
 1. opakowań szklanych
 2. baterii
 3. zużytych telefonów komórkowych i kartridży
 4. korków plastikowych

w 2012 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. happening z okazji „Dnia Ziemi”
 2. happening - Moje miasto bez elektrośmieci oraz wystawienie przedstawienia dla uczniów szkoły na temat ochrony środowiska
 3. rajdy organizowane przez PTTK w Piotrkowie Trybunalskim (Sprzątanie Świata, Prażonego Ziemniaka, Parasolowy, Gorącego Czaju Łyk, Puchowego Śniegu Tren, Topienie Marzenny, Wiosna Żaków)
 4. rajdy organizowane przez wychowawców klas - Rajd po Ziemi Tomaszowskiej
 5. oglądanie filmów o tematyce przyrodniczej,
 6. konkursy:
 - a) Kolorowy Hubertusik
 - b) Szkolny Konkurs Ekologiczny
 - c) Eko - pocztówka
 - d) Ogólnopolski Konkurs krajoznawczy - Poznajemy ojcowiznę
 - e) Międzyszkolny Konkurs - Nasze jest piękne (a w tym konkursy: ekologiczny, etnograficzny, plastyczny)
 - f) Cudze chwalicie - swego nie znacie
 - g) Z przyrodą na Ty
 - h) Zachować w pamięci „Matka Ziemia”
 - m) Przyroda i ludzie w czterech porach roku
 7. systematyczna współpraca z Nadleśnictwem w Smardzewicach i Kołem Łowieckim „Błękitne Źródła”
- wycieczka do:
 1. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”, Skansenu Rzeki Pilicy, Małych Grot, Rogowa, Palmiarni, Mikrokosmosu w Ujeździe, Stacji Meteorologicznej w Sulejowie
 2. wyjazdy do zielonych szkół (np. do Spały, Popradzkiego Parku Krajobrazowego)
 3. lekcje muzealne o tematyce przyrodniczej (np. „Zawód - przyrodnik”, „W Stumilowym Lesie”)
 4. prelekcje przyrodnicze: „Pająki”, Muszle świata”, „Zwierzęta Afryki”
 5. spotkanie z autorem książek przyrodniczych p. Pawłem Wakułą, p. Witoldem Stawskim fotografikiem, podróżnikiem oraz autorem wystawy „Piękno naszych okolic”
- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. Ekopozytywni
 2. Ożywić pola - program Edukacji ekologicznej

- udział w akcji „Sprzątanie Świata”, Ratujmy Kasztanowce, „Zbierając baterie – chronimy środowisko”, Zbiórka zużytych telefonów komórkowych i kartridży, „Eko - Eno”, „Pomagamy zwierzętom ze schroniska - zbiórka żywności i kocy”, „Dokarmiamy zwierzęta zimą”
- organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:
 1. opakowań szklanych
 2. baterii
 3. zużytych telefonów komórkowych i kartridży
 4. korków plastikowych
 5. makulatury

Szkoła Podstawowa nr 13

w 2011 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. Ekopozytywni
 2. konkursy:
 - Ekoplaneta,
 - Zadbaj o swoje płuca
- wycieczka do:
 1. Warszawy (Park Łazienkowski, ZOO)
 2. Łódzkiego Ogrodu Botanicznego
 3. zielonej szkoły na Morzem Bałtyckim
- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. „Zdrowo żyć, zdrowym być”
 2. „Zadbaj o swoje płuca”
 3. „Trzymaj Formę”
 4. „Szkoła Promująca Zdrowie”
- udział w akcji np.: „Sprzątanie Świata”, „Święto Drzewa”, „Dzień Ziemi”, „Ratujemy Kasztanowce”, „Sprzątanie koryta rzeki Pilicy”, „Stop marnotrawieniu żywności”, „Stop przemocy”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”
- organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:
 1. makulatury
 2. baterii
 3. plastikowych kapsli,
 4. monet 1-groszowych

w 2012 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. festyn Ekopozytywni
 2. konkursy:
 - Ekoplaneta,
 - Zadbaj o swoje płuca
 - Zdrowo jedz, dłużej żyj
 - Nie dla czadu
 - OLIMPUS,
 - Konkurs wiedzy o zdrowiu
 - Ekotest
- wycieczka do:
 1. zielonej szkoły nad Bałtykiem
 2. zielonej szkoły w Trójmieście
 3. Grot Nagórzyckich

- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. program „Zdrowo żyć, zdrowym Być”
 2. program „Zadbaj o swoje płuca”
 3. program „Trzymaj Formę”
 4. program „Szkoła Promująca Zdrowie”
- udział w akcji np. „Sprzątanie Świata”, „Sprzątanie koryta rzeki Pilicy”, „Stop marnotrawieniu żywności”, „Stop przemocy”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Nie dla czadu”, „Święto Drzewa”, „Dzień Ziemi”, „Ratujemy kasztanowce”, „Zdrowa przekąska”, „Warto być dobrym”
- organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:
 1. makulatury
 2. baterii
 3. plastikowych kapsli
 4. puszek aluminiowych
 5. monet 1-groszowych

Szkoła Podstawowa nr 14

w 2011 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. konkursy:
 - EKO-PLANETA
 - EDI
 - na hasło ekologiczne
 - na rzeźbę ekologiczną
 2. apel z okazji „Dnia Ziemi”
- wycieczka do:
 1. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”
 2. zielonej szkoły w Bieszczadzkim Parku Narodowym
- udział w akcji: „Sprzątanie Świata”, „Październik Miesiącem Ochrony Przyrody”, „Akcja ochrony choinek”, „Dzień Ziemi każdego dnia”
- organizacja lub udział w zbiórce surowców wtórnych:
 1. baterii
 2. plastikowych korków
 3. tonerów i kartridży
 4. makulatury

w 2012 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. konkursy:
 - EKO-PLANETA
 - EKOTEST
 - na hasło ekologiczne
 - na plakat o Ziemi
 2. apel z okazji Dnia Ziemi
- wycieczka do:
 1. zielonej szkoły w Tatrzańskim Parku Narodowym
 2. Świętokrzyskiego Parku Narodowego
- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. „Z ekologią na ty”
 2. „Moje miasto bez elektrośmieci”

- udział w akcji: „Sprzątanie Świata”, „Październik Miesiącem Ochrony Przyrody”, „Dni dobroci dla zwierząt”, „Dzień Ziemi”, „EKOPOZYTYWNI”
- organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:
 1. baterii
 2. makulatury
 3. elektrośmieci

Gimnazjum nr 2

w 2011 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: udział w pikniku ekologicznym
- wycieczka do:
 1. Experymentarium i Akwarium w Łodzi
 2. Nagórzyc
 3. Sulejowskiego Parku Krajobrazowego
 4. Ośrodka Hodowli Żubrów
- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. „Trzymaj formę”
 2. „Tydzień Ekologiczny” (projekt szkolny)
 3. „W zdrowym ciele zdrowy duch” (projekt szkolny)
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:
 1. opakowań szklanych
 2. baterii
 3. puszek

w 2012 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.: udział w pikniku ekologicznym
- wycieczka do:
 1. Swolszewic i Nagórzyc
 2. rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła”
 3. nad Zalew Sulejowski
- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. „Trzymaj formę”
 2. „Tydzień Ekologiczny” (projekt szkolny)
 3. „W zdrowym ciele zdrowy duch” (projekt szkolny)
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:
 1. opakowań szklanych
 2. baterii
 3. puszek
 4. plastikowych nakrętek

Gimnazjum nr 3

w 2011 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. uroczystość szkolna z okazji „Święta Ziemi”
 2. „Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Beskidach”
 3. konkursy:
 - „Poznaj swój region”
 - „Na dziko czyli w poszukiwaniu nielegalnych składowisk odpadów”

<ul style="list-style-type: none">- ekologiczno –turystyczny● wycieczka do:<ol style="list-style-type: none">1. arboretum w Rogowie2. Zakopanego – walory turystyczno – przyrodnicze Tatrzańskie Parku Narodowego3. Łańcuta – walory turystyczno – przyrodnicze Bieszczadzkiego Parku Narodowego● realizacja projektów/ programu pod nazwą: „Jak propagować turystykę rowerową w mieście i okolicach”● udział w akcji „Sprzątanie Świata”● organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. puszek aluminiowych2. nakrętek plastikowych
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">● organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. organizacja I Dnia Wiosny pt. „Recyklingowy pokaz mody”2. konkursy:<ul style="list-style-type: none">- ekologiczno – turystyczny- „Ekologium 2012”- „Poznajmy Parki Krajobrazowe w woj. łódzkim”- „Przez łądy, morza i oceany”- „Przez ocean czasu”3. rajd autokarowy „Barbórka w Kleszczowie: krajobraz silnie przekształcony przez człowieka”● wycieczka nad morze w celu poznania budującej i niszczącej działalności morza● realizacja projektów/ programu pod nazwą:<ol style="list-style-type: none">1. „Segregować czy nie segregować”2. udział w konferencji „Huta szkła jako miejsce edukacji ekologicznej”● udział w akcji „Sprzątanie Świata”, „Sprzątamy rzekę Pilicę”● organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:<ol style="list-style-type: none">1. puszek aluminiowych2. nakrętek plastikowych

Gimnazjum nr 6
w 2011 roku:
<ul style="list-style-type: none">● organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. konkurs „Przez morza, łądy i oceany- Ameryka Środkowa i Południowa”2. konkurs „Eko- Planeta”● udział w akcji „Sprzątanie Świata”● organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych: segregacja odpadów (opakowania szklane, papierowe, plastikowe)
w 2012 roku:
<ul style="list-style-type: none">● organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:<ol style="list-style-type: none">1. konkursy „Przez morza, łądy i oceany- Ameryka Środkowa i Południowa”2. konkurs „Eko - Planeta”3. „Drugie życie elektrośmieci”<ul style="list-style-type: none">- etap I „Temat ZSEE i zużytych baterii jest istotnym problemem we współczesnym świecie”.- etap II „Efektywna zbiórka ZSEE i baterii”● realizacja projektów/ programu pod nazwą: „Drugie życie elektrośmieci”● udział w akcji „Sprzątanie Świata”● organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych: segregacja odpadów (opakowania

szklane, papierowe, plastikowe)

Gimnazjum nr 7

w 2011 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. konkursy:
 - Interdyscyplinarny Wojewódzki Konkurs „Mistrz Intelaktu” (etap rejonowy)
 - Wojewódzki Interdyscyplinarny Konkurs Ekologiczno – Regionalny
 - Wojewódzki Konkurs „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”
 - ogólnopolski konkurs dla szkół gimnazjalnych „Wiedza o OZE oświecili twoją szkołę” pod patronatem honorowym Ministerstwa Środowiska
 2. sesja naukowa poświęcona pozyskiwaniu energii z odnawialnych źródeł oraz sposobom oszczędzania energii elektrycznej (organizacja)
 3. rajdy turystyczne
- wycieczka do:
 1. elektrowni wodnej „Smardzewice”
 2. zielonej szkoły w Przedborzu
 3. Centrum Nauki Kopernik
 4. elektrowni jądrowej w Świerku
- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. eksperyment edukacyjny „Klasa Przyrodnicza z rozszerzonymi zagadnieniami nauk matematyczno-przyrodniczych”
 2. kontynuacja Programu Ekologicznego „W pogoni za nartnikiem”
 3. eksperyment edukacyjny „Turystyka sposobem na wychowanie” w kl.IId (realizacja treści ekologicznych)
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:
 1. baterii
 2. makulatury
 3. opakowań szklanych

w 2012 roku:

- organizacja lub udział w pikniku, konkursie, festynie, itp.:
 1. konkurs ekologiczno – regionalny
 2. konkurs „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”
- wycieczka do:
 1. Centrum Nauki Kopernik i Planetarium
 2. Spały – lekcja w terenie (współpraca z Uniwersytetem Łódzkim - Wydział Geografii)
- realizacja projektów/ programu pod nazwą:
 1. międzyprzedmiotowy projekt edukacyjny „Woda” zakończony sesją naukową na temat gospodarowania zasobami wody na ziemi, w regionie i w gospodarstwach domowych
 2. kontynuacja eksperymentu edukacyjnego „Klasy Przyrodniczej z rozszerzonymi zagadnieniami nauk matematyczno-przyrodniczych” w kl.IIIc
 3. kontynuacja eksperymentu edukacyjnego „Turystyka sposobem na wychowanie” w kl.IId (realizacja treści ekologicznych)
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- organizacja lub udział w zbiorce surowców wtórnych:
 1. baterii
 2. makulatury
 3. opakowań szklanych

12. Podsumowanie

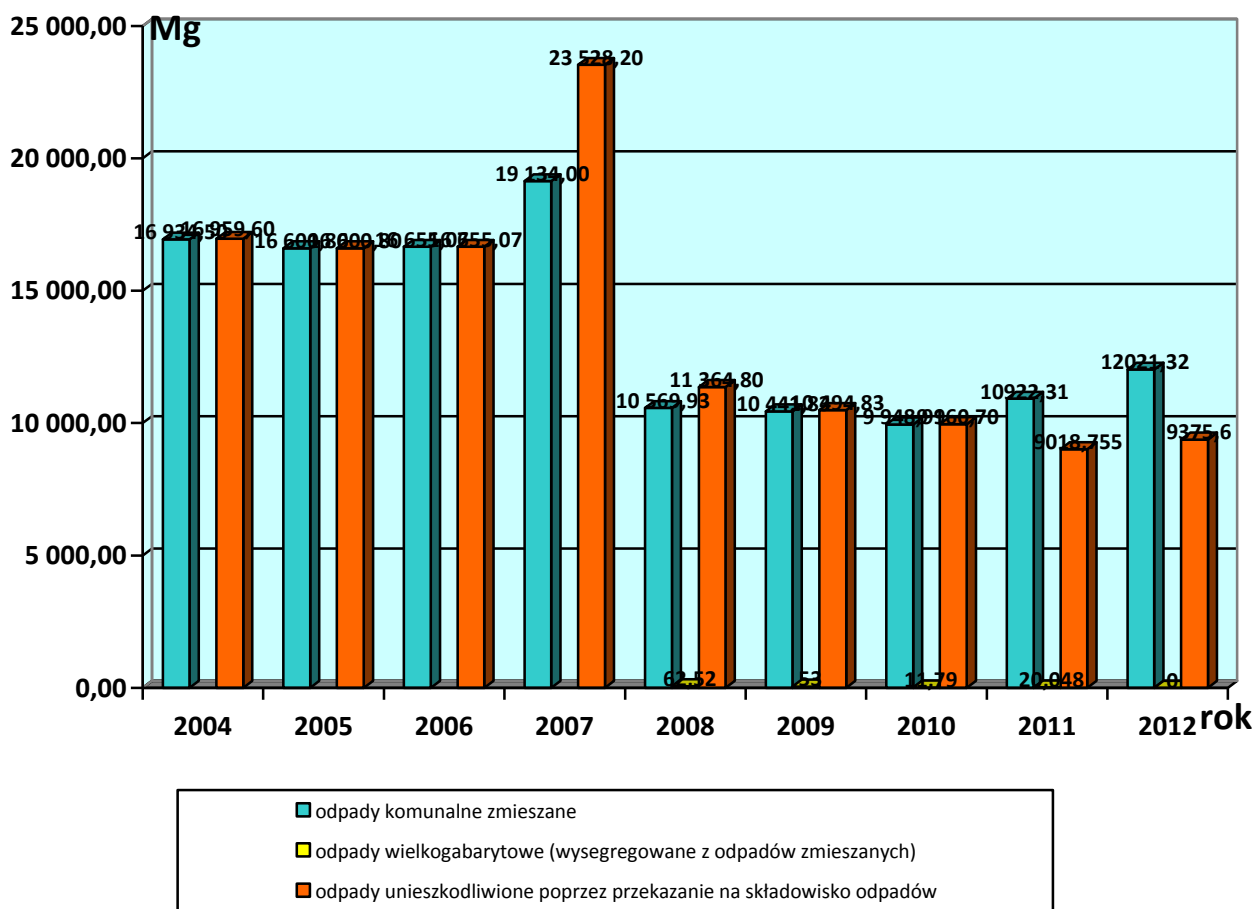
1. „Program ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego” został przyjęty uchwałą nr XXV/252/04 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 30 czerwca 2004 roku. Program ten został zaktualizowany uchwałą nr VII/53/2011 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 23 lutego 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2012 r. poz. 181).
2. Z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego zebrano następujące rodzaje i ilości odpadów komunalnych:

Lp.	Kod opadu	Rodzaj odpadu	Ilość usuniętych odpadów /Mg/	
			w 2011 roku	w 2012 roku
1.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	10 922,310	12 021,320
Po przeprowadzeniu procesu odzysku otrzymano następujące kody i ilości odpadów				
1.	19 12 12	Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów innych niż wymienione w 19 12 11	9 018,755	9 375,600
2.	19 12 09	Minerały (np. piasek, kamienie)	1 905,557	1 390,480
3.		Odpady wielkogabarytowe	20,048	---
Razem:			10 944,360	10 766,080
<i>Odpady komunalne objęte segregacją</i>				
1.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	104,258	141,000
2.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	34,687	94,850
3.	15 01 07	Opakowania ze szkła, w tym:		
		odebrane od mieszkańców w systemie umownym	258,989	285,000
		zebrane podczas pikników organizowanych w ramach	1,313	7,599

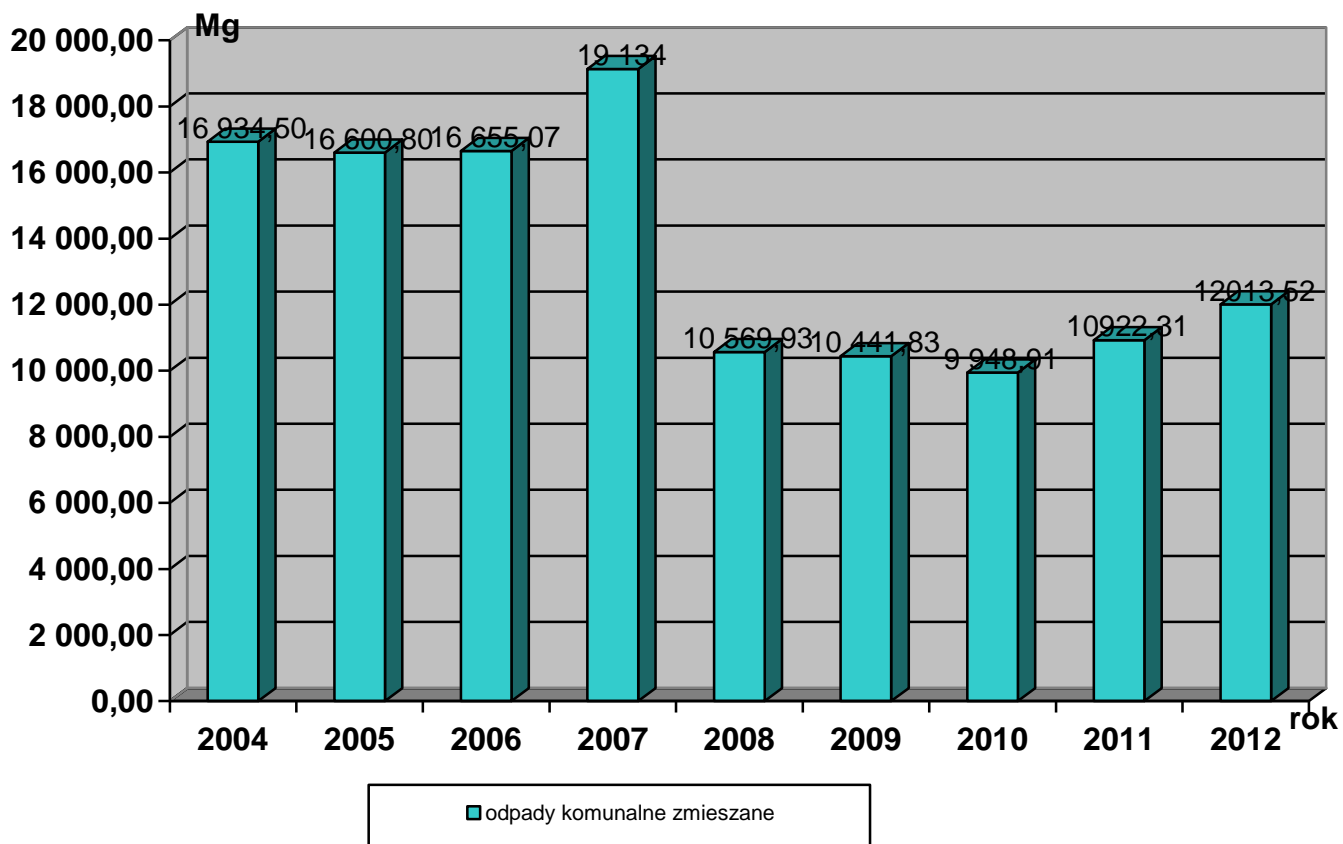
		programu EKOPOZYTYWNI		
Razem			399,247	528,449
<p>Odpady niebezpieczne zebrane w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w Gminnym Punkcie Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON-ie), - w punkcie zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadzonym przez Firmę Handlowo – Usługową „DEREWENDA” przy ul. Warszawskiej 111 - w aptekach, - we współpracy VEOLIA Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim z REBA Organizacją Odzysku S.A. - w ramach programu EKOPOZYTYWNI 				
1.	16 01 03	Zużyte opony, w tym:		
		zebrane w GPZON-ie	-	0,084
		zebrane w ramach programu EKOPOZYTYWNI	21,200	11,650
2.	20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie, w tym:		
		zebrane w GPZON-ie	-	-
		zebrane we współpracy VEOLIA Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim z REBA Organizacją Odzysku S.A.	0,644	1,052
3.	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki, w tym:		
		zebrane w GPZON-ie	1,580	0,618
		w punkcie prowadzonym przez Firmę Handlowo – Usługową „DEREWENDA” przy ul. Warszawskiej 111	91,884	47,631

		zebrane w ramach programu EKOPOZYTYWNI	1,730	0,570
4.	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31 – przeterminowane leki zebrane w tomaszowskich aptekach w ramach programu EKOPOZYTYWNI	1,499	1,447
5.	17 06 05*	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest	27,620	6,105
6.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	0,934	1,435
Razem			147,091	70,592

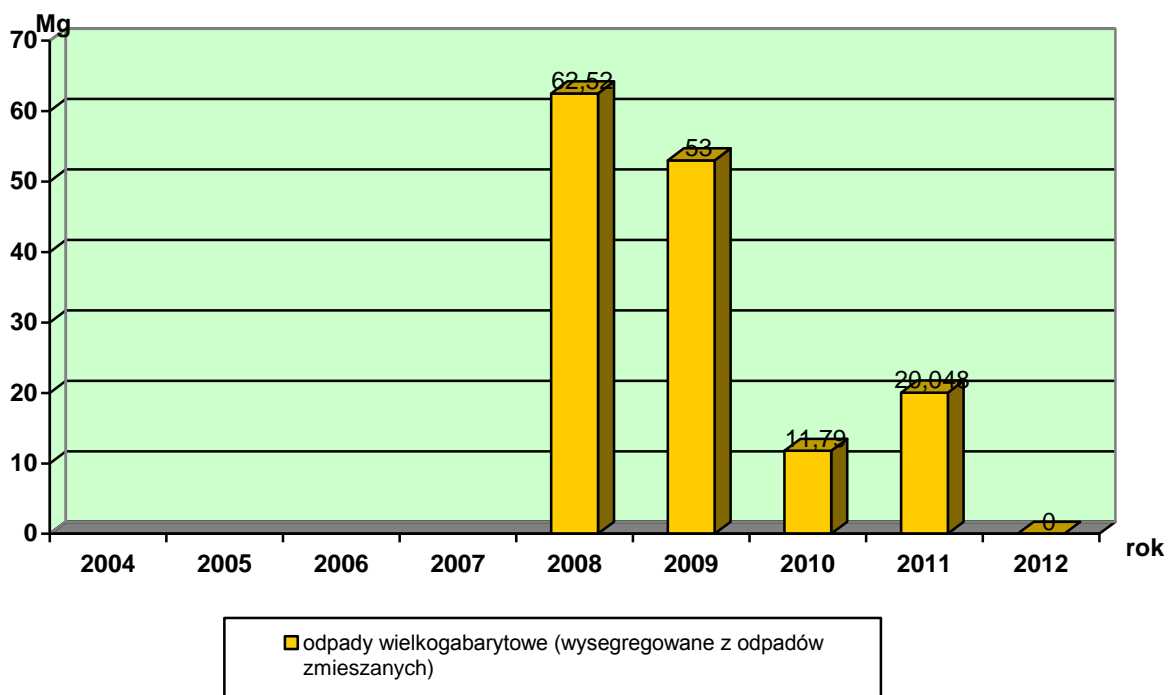
Rys. nr 1 Odpady komunalne zmieszane, odpady wielkogabarytowe (wysegregowane z odpadów zmieszanych) oraz odpady unieszkodliwione poprzez przekazanie na składowisko

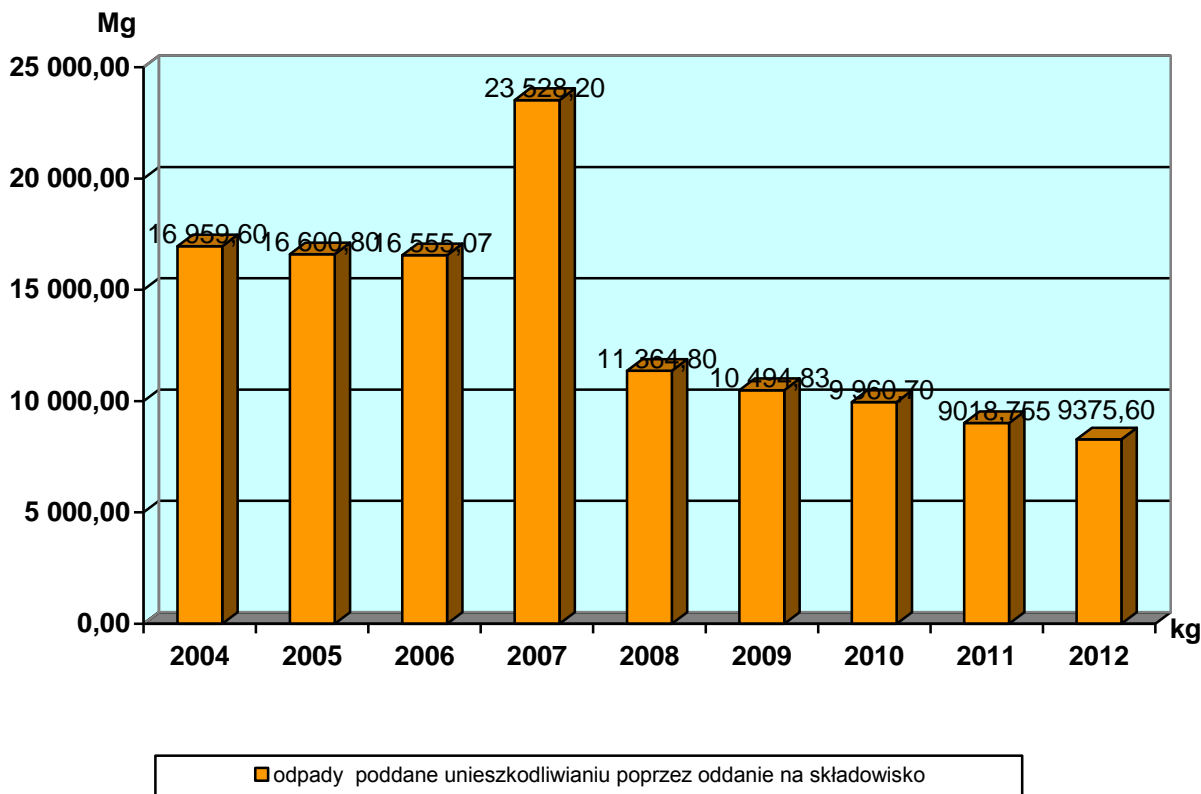
Rys. nr 2 Odpady komunalne zmieszane

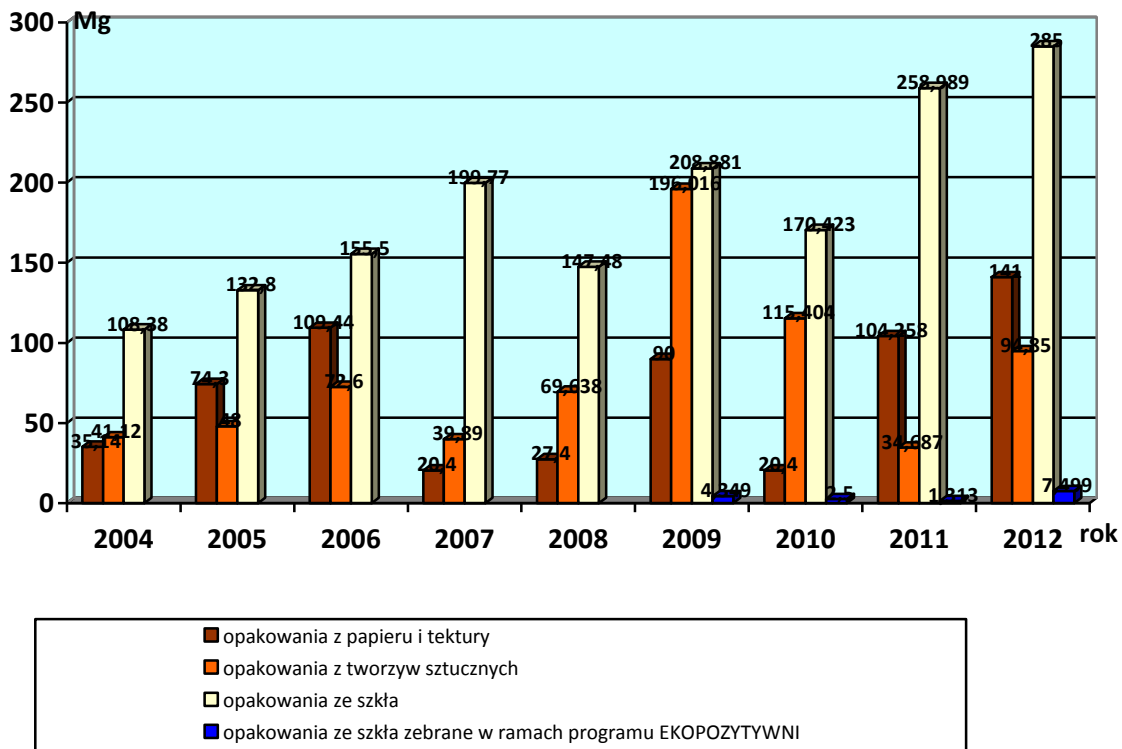
Rys. nr 3 Odpady wielkogabarytowe (wysegregowane z odpadów zmieszanych)

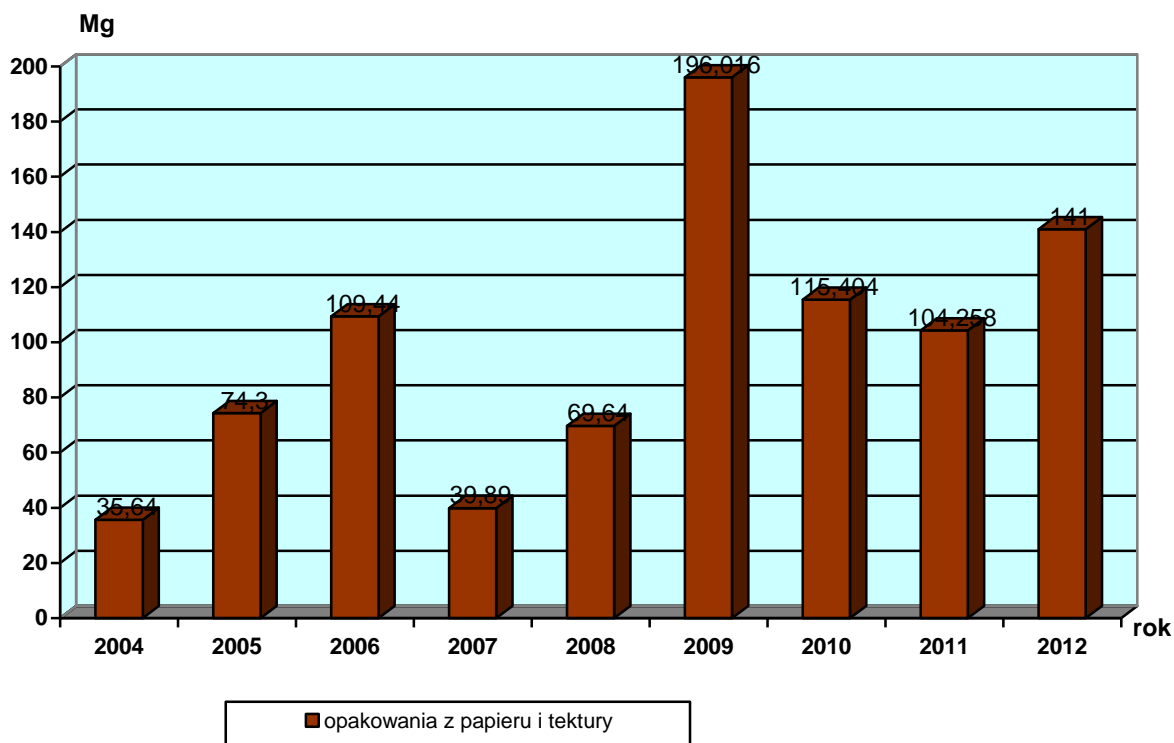
Rys. nr 4 Odpady unieszkodliwione poprzez przekazanie na składowisko odpadów

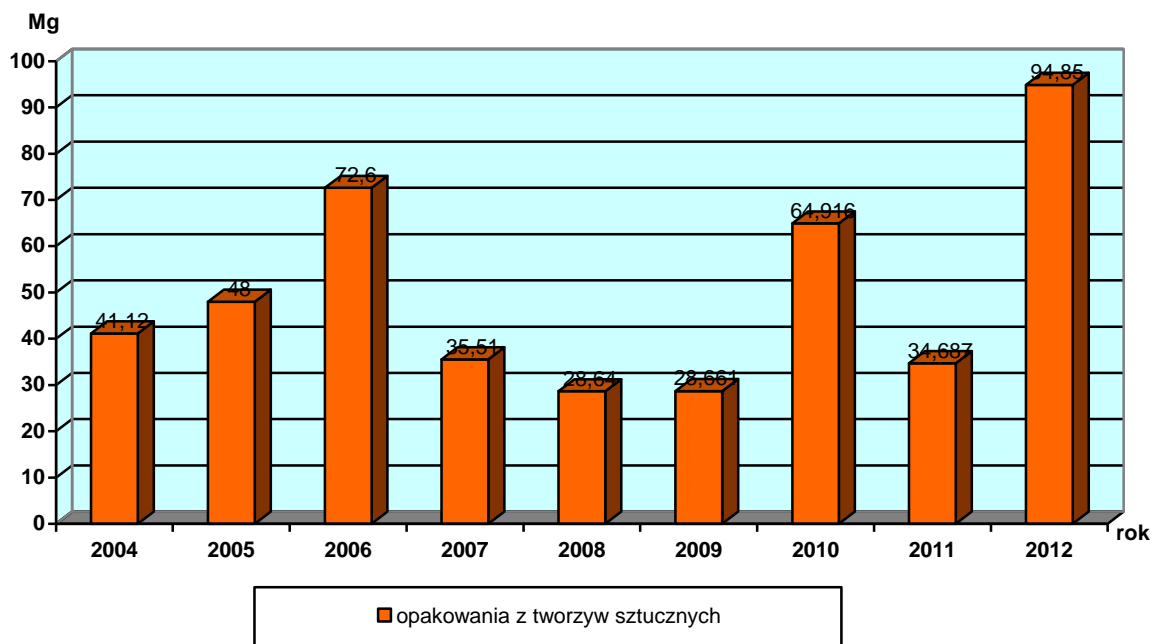
Rys. nr 5 Odpady komunalne objęte segregacją

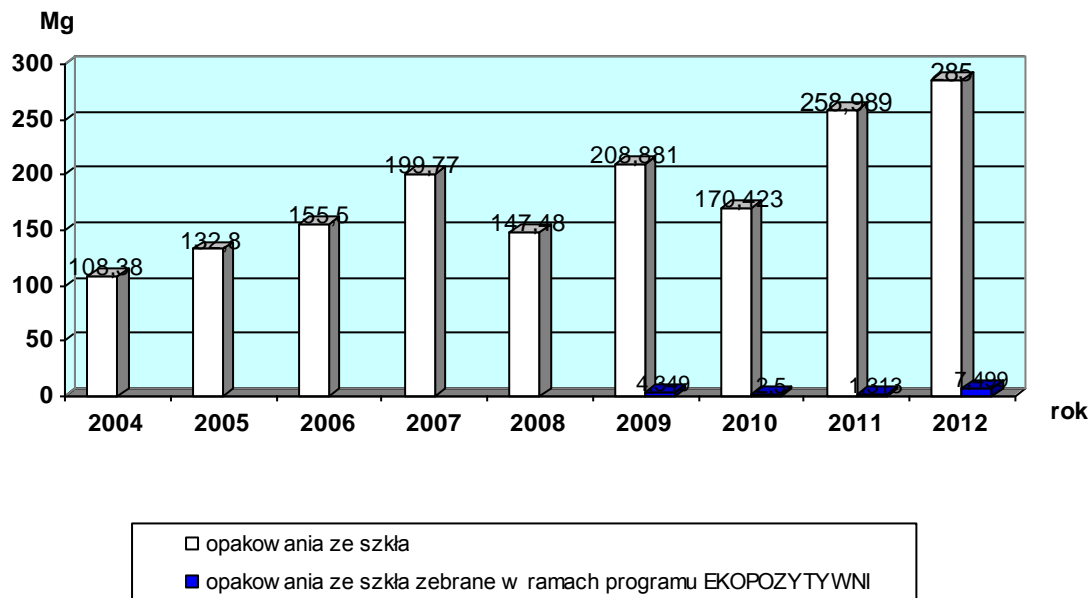
Rys. nr 6 Opakowania z papieru i tektury

Rys. nr 7 Opakowania z tworzyw sztucznych

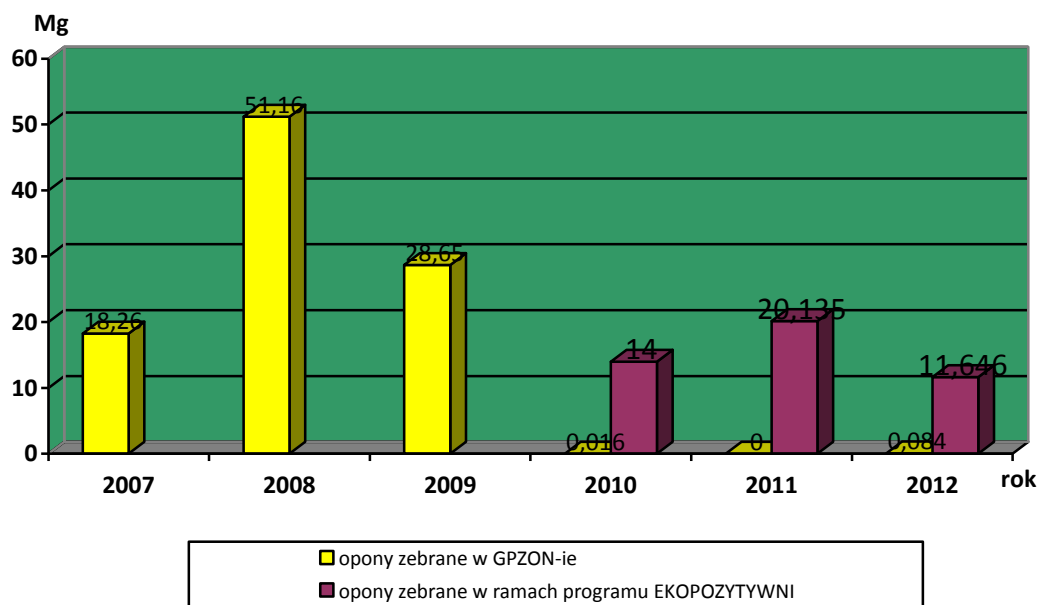

Rys. nr 8 Opakowania ze szkła zebrane w selektywnej zbiórce oraz w ramach programu EKOPOZYTYWNI

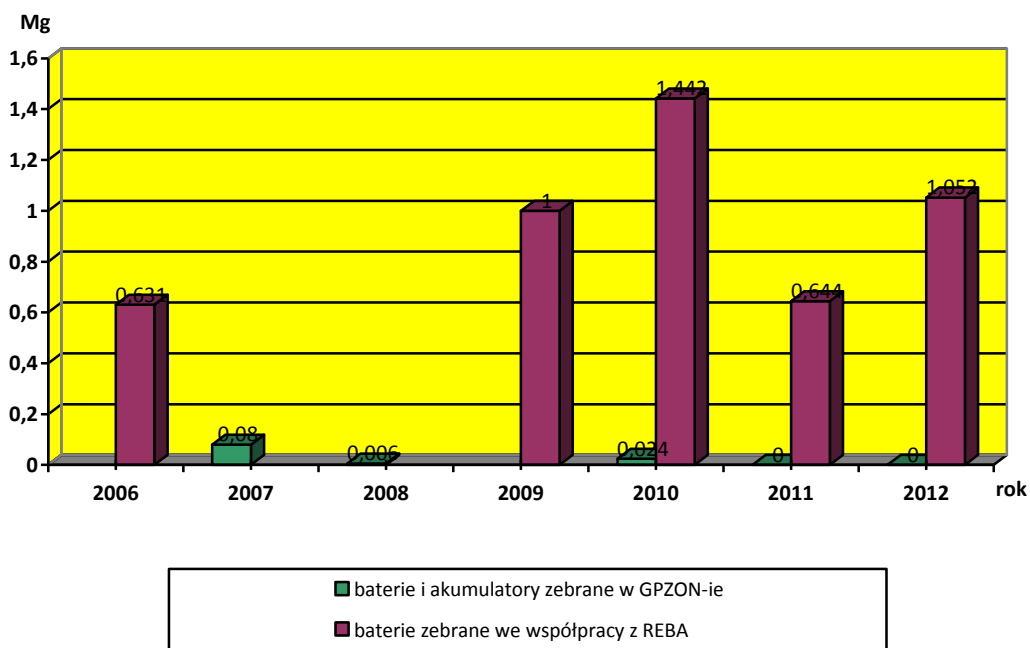

WYBRANE ODPADY NIEBEZPIECZNE

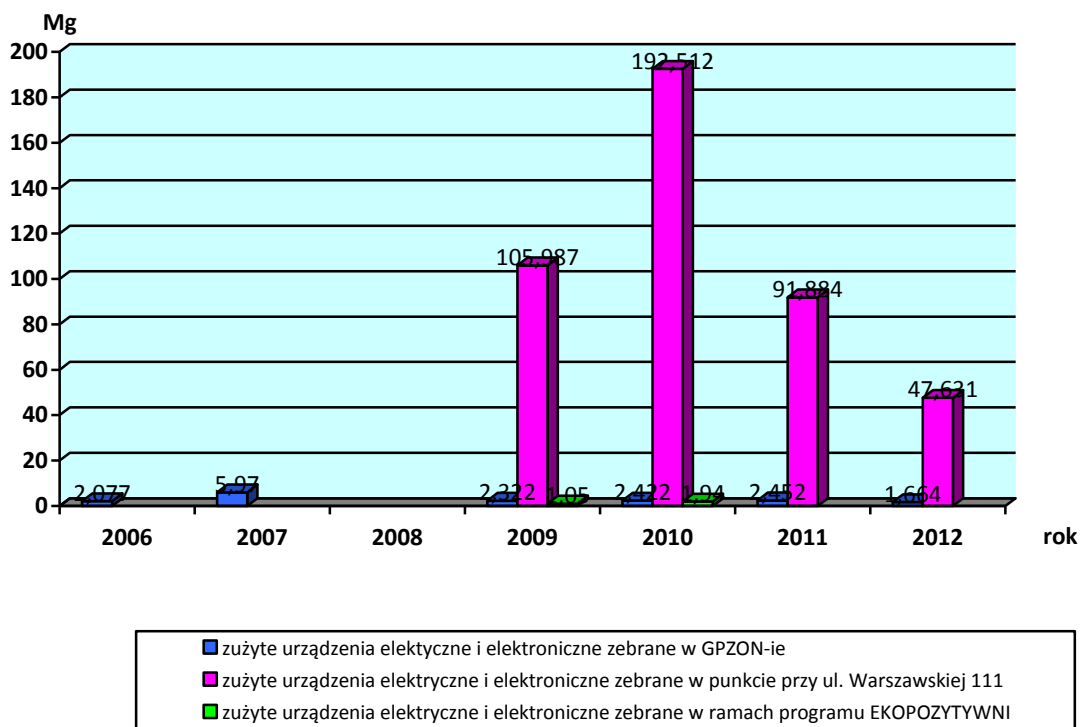
Rys. nr 9 Zużyte opony zebrane w GPZON-ie i w ramach programu EKOPOZYTYWNI

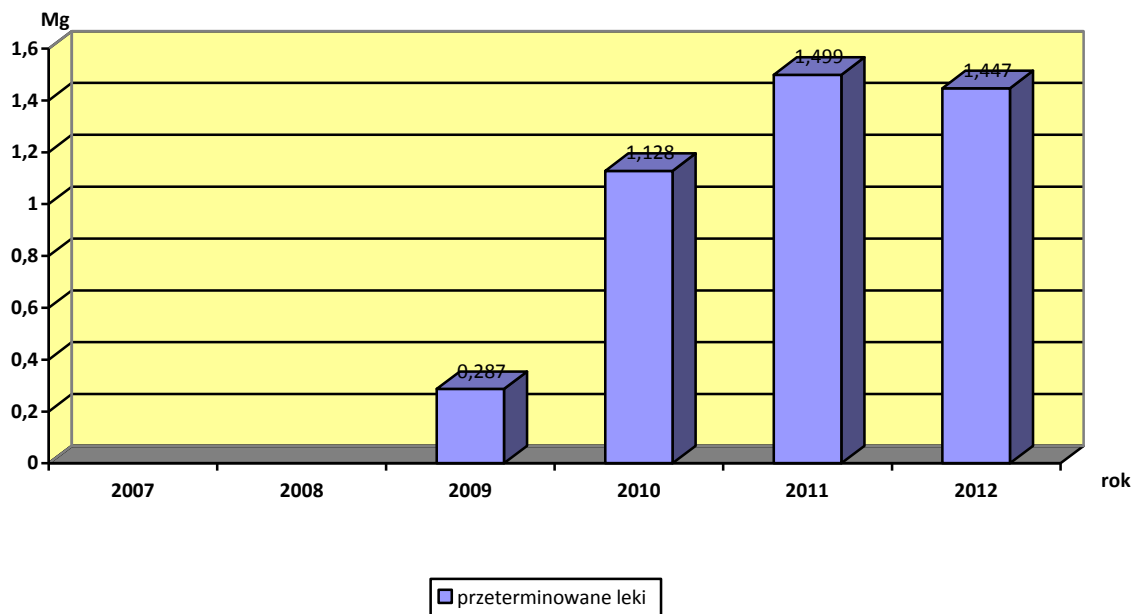
Rys. nr 10 Zużyte baterie i akumulatory zebrane w GPZON-ie i w ramach współpracy VEOLIA Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim z REBA Organizacją Odzysku S.A.

Rys. nr 11 Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zebrane w GPZON-ie, w punkcie prowadzonym przez Firmę Handlowo – Usługową „DEREWENDA” przy ul. Warszawskiej 111 oraz w ramach programu EKOPOZYTYWNI

Rys. nr 12 Przeteryminowane leki zebrane w tomaszowskich aptekach w ramach programu EKOPOZYTYWNI

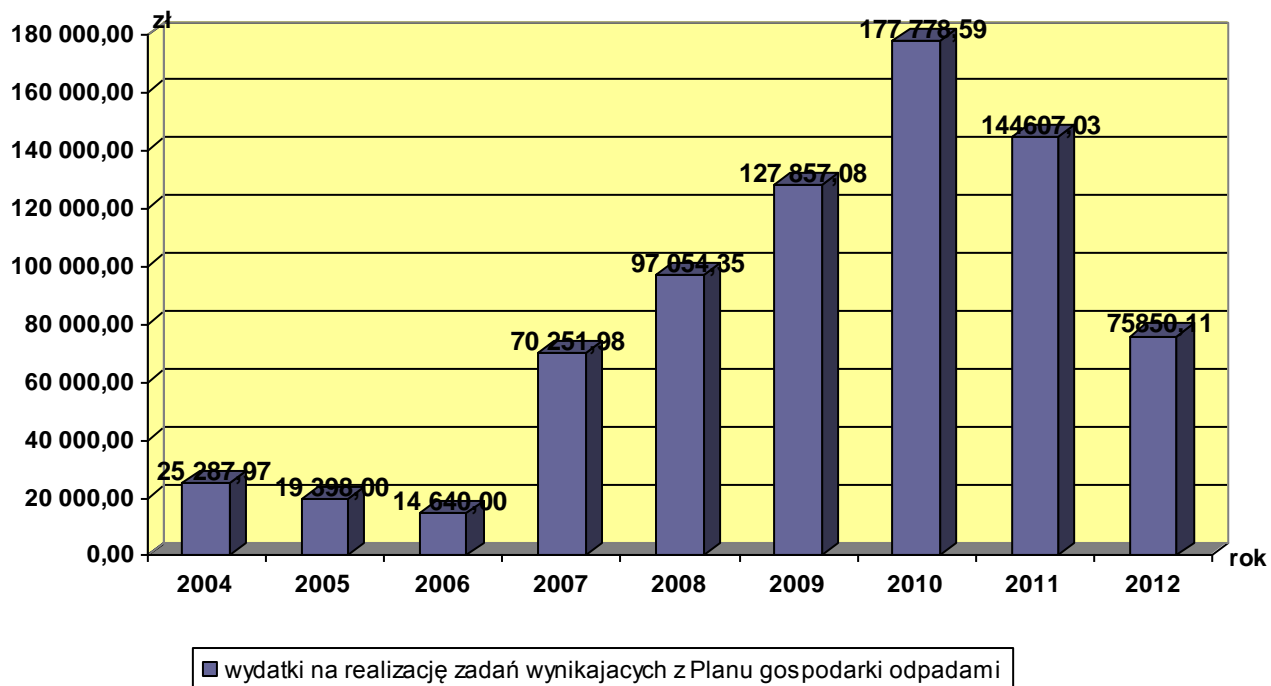

Uwaga: Zbieranie przeteryminowanych leków rozpoczęto od 1 września 2009 roku.

3. Wydatki na realizację zadań związanych z gospodarką odpadami poniesione przez Gminę - Miasto Tomaszów Mazowiecki:

Nazwa zadania	Wydatki /zł/	
	w 2011 roku	w 2012 roku
likwidacja dzikich wysypisk	13 527,23	4 229,82
organizacja i obsługa Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych	59 040,00	25 796,26
realizacja zadań z zakresu edukacji ekologicznej w ramach programu EKOPOZYTYWNI	72 039,80 (w tym 21 243,25 dofinansowania WFOŚ i GW)	45 824,03 (w tym 22 954, 86 z dofinansowania WFOŚ i GW)
RAZEM:	144 607,03	75 850,11
RAZEM w latach 2011 – 2012:	220 457,14	

Rys. nr 13 Wydatki na realizację zadań związanych z gospodarką odpadami poniesione przez Gminę - Miasto Tomaszów Mazowiecki:

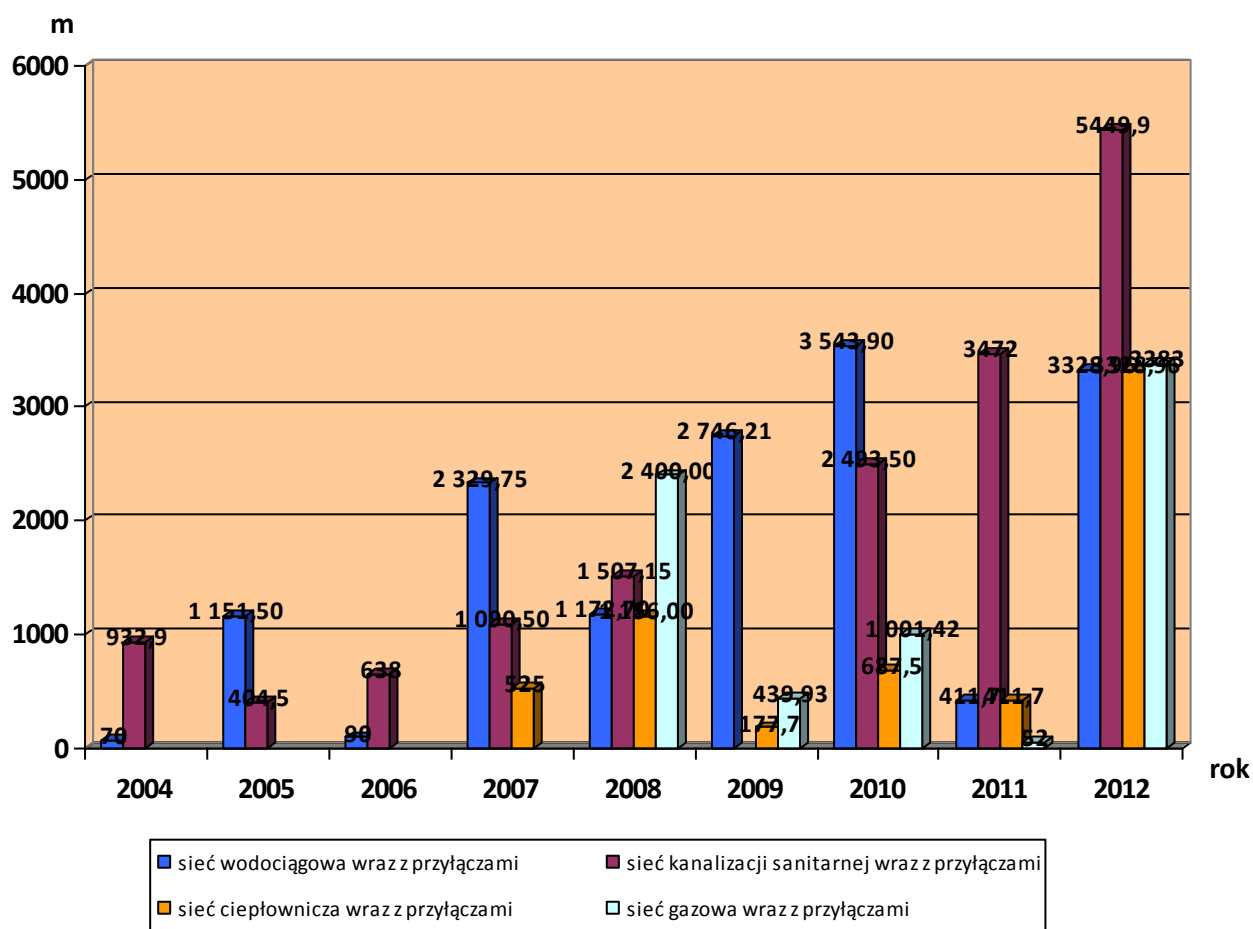

4. Realizacja zadań wynikających z Programu ochrony środowiska w zakresie budowy i modernizacji sieci uzbrojenia terenu

Nazwa zadania	Długość /m/ lub liczba /szt./	
	w 2011 roku	w 2012 roku
<i>Sieć wodociągowa</i>		
budowa i modernizacja sieci wodociągowej	411,70 m	3 328,96 m
budowa przyłączy wodociągowych	106 szt.	69 szt.
<i>Sieć kanalizacji sanitarnej</i>		
budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	3 472,00 m	5 449,90 m
budowa przyłączy kanalizacji sanitarnej	62 szt.	51 szt.
<i>Sieć ciepłownicza</i>		
budowa sieci ciepłowniczej	-----	-----

modernizacja sieci ciepłowniczej	-----	217,00 m
budowa przyłączy do sieci ciepłowniczej	439,75 m	768,53 m
Sieć gazowa		
budowa sieci gazowej	52,00 m	3 383,00 m
budowa przyłączy do sieci gazowej	40 szt.	29 szt.

Rys. nr 14 Realizacja zadań wynikających z Programu ochrony środowiska w zakresie budowy i modernizacji sieci uzbrojenia

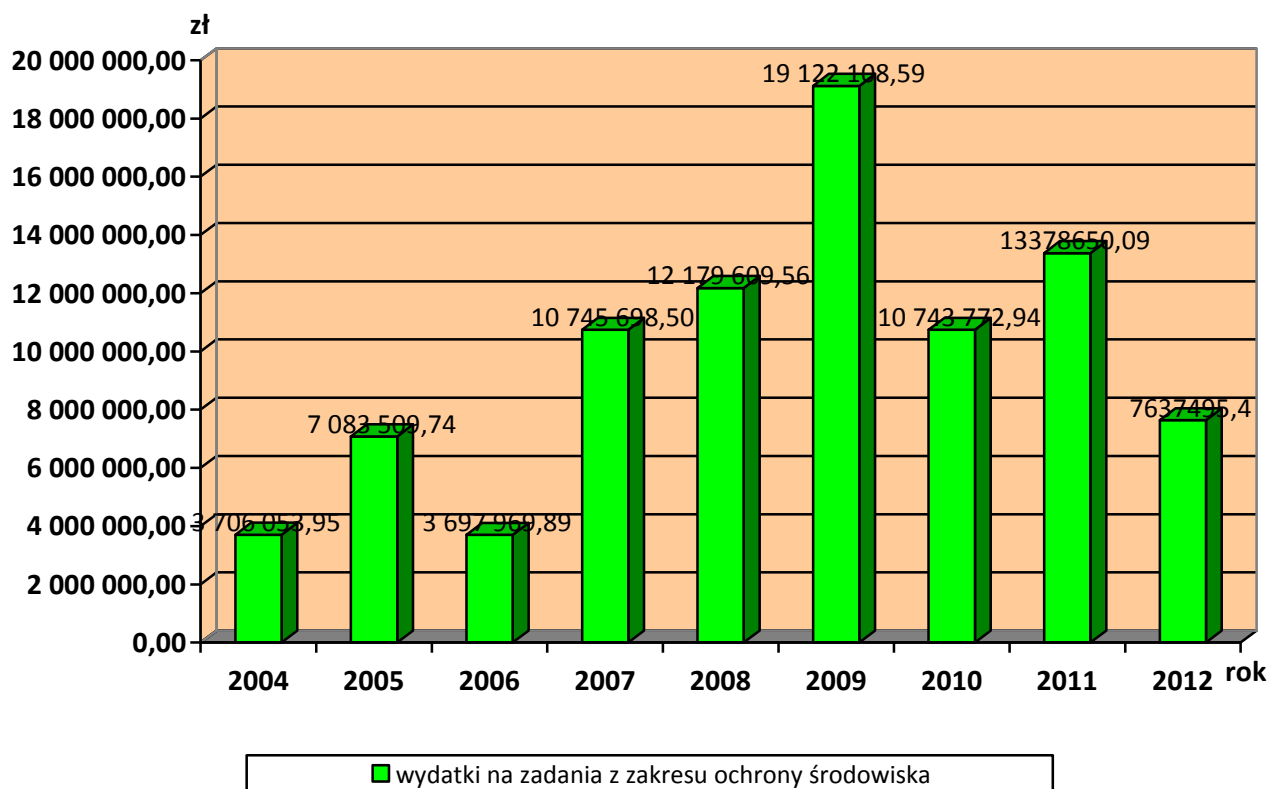

5. Wydatki na realizację zadań wynikających z Programu ochrony środowiska poniesione przez Gminę - Miasto Tomaszów Mazowiecki:

Nazwa zadania	Wydatki /zł/	
	w 2011 roku	w 2012 roku
modernizacja dróg gminnych i	3 267 230,26	2 824 185,30

wewnętrznych		
budowa dróg gminnych i wewnętrznych	10 111 419,83	4 813 310,10
realizacja zadań z zakresu edukacji ekologicznej w ramach programu EKOPOZYTYWNI	wydatki uwzględniono w tabeli w punkcie 3	wydatki uwzględniono w tabeli w punkcie 3
RAZEM:	13 378 650,09	7 637 495,40
RAZEM w latach 2011 – 2012:	21 016 145,49	

Rys. nr 15 Wydatki na realizację zadań wynikających z Programu ochrony środowiska poniesione przez Gminę - Miasto Tomaszów Mazowiecki:

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy uznać, że zadania wynikające z Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego są realizowane zgodnie z planem, na bieżąco i w miarę posiadanych środków.